Analizy i raporty statystyczne
Statistical analyses and reports

Urząd Statystyczny
we Wrocławiu

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w 2025 r.

Budgets of local government units in Dolnośląskie Voivodship in 2025

Wrocław 2026

Analizy i raporty statystyczne
Statistical analyses and reports

Urząd Statystyczny
we Wrocławiu

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w 2025 r.

Budgets of local government units
in Dolnośląskie Voivodship in 2025

Urząd Statystyczny we Wrocławiu Statistical Office in Wroclaw

Wrocław 2026

Opracowanie merytoryczne
Content-related works
Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Wrocław – Dolnośląskie Centre for Regional Surveys

Kierujący
Supervised by
Agnieszka Ilczuk

Zespół autorski
Editorial team
Michał Besser, Magdalena Klimek

Tłumaczenie
Translation
Grzegorz Pawlaczek

Skład i opracowanie graficzne
Typesetting and graphics
Radosław Jung, Rafał Kontowski

ISSN 2719-6968

Publikacja dostępna na stronie
Publications available on website
wroclaw.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing Statistical Office data — please indicate the source

Zakład Wydawnictw Statystycznych
00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208
Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10

Przedmowa

Z przyjemnością przekazuję Państwu kolejną edycję publikacji „Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w 2025 r.". Opracowanie prezentuje analizę dochodów, wydatków i wyników finansowych budżetów gmin, powiatów, miast na prawach powiatu i województwa. Wybrane zagadnienia przedstawiono również w formie map i wykresów.

Publikacja jest dostępna w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Statystycznego we Wrocławiu wroclaw.stat.gov.pl. Szerszy zakres danych liczbowych oferuje Bank Danych Lokalnych https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start.

Wyrażam nadzieję, że zgromadzony i zaprezentowany materiał statystyczny okaże się wartościowym i interesującym źródłem wiedzy, pomocnym w ocenie i lepszym zrozumieniu sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Halina Woźniak

Wrocław, wrzesień 2026 r.

Preface

I am pleased to present to you the latest edition of the publication "Budgets of local government units in Dolnośląskie Voivodship in 2025." This report includes an analysis of the revenues, expenditures and financial results of the budgets of gminas, powiats, cities with powiat status and the voivodship. Selected topics are also presented in the form of maps and charts.

The publication is available in electronic form on the website of the Statistical Office in Wrocław at wroclaw.stat.gov.pl. A wider range of numerical data is offered by the Local Data Bank at https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start.

I hope that the statistical data collected and presented here will prove to be a valuable and interesting source of knowledge, helpful in assessing and better understanding the financial situation of local government units in Dolnośląskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Wrocław

Halina Woźniak

Wrocław, September 2026

Spis treści
Contents

Przedmowa ... 3
Preface ... 4
Spis tablic ... 6
List of tables
Spis wykresów ... 7
List of charts
Spis map ... 9
List of maps
Objaśnienia znaków umownych ... 10
Symbols
Ważniejsze skróty ... 10
Main abbreviations
Synteza ... 11
Executive summary ... 12
Rozdział 1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego ... 14
Chapter 1. Revenue of local government units
Rozdział 2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego ... 35
Chapter 2. Expenditure of local government units
Rozdział 3. Wyniki finansowe oraz zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego ... 48
Chapter 3. Financial results and debt of local government units
Uwagi ogólne ... 56
General notes ... 60

Spis tablic
List of tables

Tablica 1. Dochody budżetów JST ... 14
Table 1. Revenue of budgets of LGU

Tablica 2. Dochody budżetów JST na 1 mieszkańca ... 15
Table 2. Revenue of budgets of LGU per capita

Tablica 3. Dochody JST województwa dolnośląskiego według kategorii ... 17
Table 3. Revenue of LGU of Dolnośląskie Voivodship by categories

Tablica 4. Wybrane źródła dochodów własnych JST w 2025 r. ... 19
Table 4. Selected sources of own revenue of LGU in 2025

Tablica 5. Dotacje celowe w 2025 r. ... 21
Table 5. Targeted subsidies in 2025

Tablica 6. Porównanie wybranych dotacji i subwencji w 2025 r. ... 23
Table 6. Comparison between selected subsidies and subventions in 2025

Tablica 7. Wydatki budżetów JST województwa dolnośląskiego ... 35
Table 7. Expenditure budgets of LGU of Dolnośląskie Voivodship

Tablica 8. Wydatki JST województwa dolnośląskiego według kategorii ... 36
Table 8. Expenditure of LGU of Dolnośląskie Voivodship by categories

Tablica 9. Wydatki budżetów JST województwa dolnośląskiego na 1 mieszkańca ... 37
Table 9. Expenditure of LGU of Dolnośląskie Voivodship per capita

Tablica 10. Wydatki budżetów JST według rodzajów ... 38
Table 10. Expenditure of budgets of LGU by type

Tablica 11. Wydatki budżetów samorządowych na główne cele społeczne ... 46
Table 11. Expenditure of local government budgets for the main social purposes

Tablica 12. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów JST ... 48
Table 12. Revenue, expenditure and financial result of budgets of LGU

Tablica 13. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego ... 53
Table 13. Debt of local governments units

Spis wykresów
List of charts

Wykres 1. Dochody budżetów JST województwa dolnośląskiego na 1 mieszkańca 15
Chart 1. Revenue of LGU of Dolnośląskie Voivodship per capita

Wykres 2. Struktura dochodów budżetów według form JST 16
Chart 2. Structure of revenue of budgets by forms of LGU

Wykres 3. Struktura dochodów budżetów JST według rodzajów 18
Chart 3. Structure of revenue of budgets of LGU by type

Wykres 4. Dotacje w województwie dolnośląskim (rok poprzedni = 100) 20
Chart 4. Grants in Dolnośląskie Voivodship (previous year = 100)

Wykres 5. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich według form JST 22
Chart 5. Total value of grants received by local governments for the implementation of European projects according to the form of LGU

Wykres 6. Gminy o największych zmianach dochodów budżetowych w 2025 r. 24
Chart 6. Gminas with the largest changes in budget revenue in 2025

Wykres 7. Gminy o największych i najmniejszych dochodach własnych na 1 mieszkańca w 2025 r. 26
Chart 7. Gminas with the largest and the lowest own revenue per capita in 2025

Wykres 8. Gminy o największych i najmniejszych dotacjach na 1 mieszkańca w 2025 r. 28
Chart 8. Gminas with the largest and the smallest subsides per capita in 2025

Wykres 9. Gminy o największych i najmniejszych subwencjach ogólnych na 1 mieszkańca w 2025 r. 30
Chart 9. Gminas with the largest and the lowest general subventions per capita in 2025

Wykres 10. Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca 31
Chart 10. Revenue of budgets of cities with powiat status per capita

Wykres 11. Struktura wydatków budżetów według form JST 37
Chart 11. Structure of expenditure of budgets by forms of LGU

Wykres 12. Wydatki budżetów JST województwa dolnośląskiego na 1 mieszkańca 38
Chart 12. Expenditure of LGU of Dolnośląskie Voivodship per capita

Wykres 13. Struktura wydatków budżetów JST według rodzajów w 2025 r. 39
Chart 13. Structure of expenditure of budgets of LGU by type in 2025

Wykres 14. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów 39
Chart 14. Expenditure of local government units budgets by divisions

Wykres 15. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca 41
Chart 15. Expenditure of budgets of cities with powiat status per capita

Wykres 16. Struktura wydatków budżetowych w głównych działach według form JST w 2025 r. 42
Chart 16. Structure of budget expenditure in main divisions by forms of LGU in 2025

Wykres 17. Dochody i wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca według powiatów w 2025 r. 46
Chart 17. Revenue and expenditure of gminas' budgets per capita by powiats in 2025

Wykres 18. Dochody i wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2025 r. 47
Chart 18. Revenue and expenditure of powiats' budgets per capita in 2025

Wykres 19. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów JST 49
Chart 19. Revenue, expenditure and financial result of LGU budgets
Wykres 20. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów gmin 50
Chart 20. Revenue, expenditure and financial result of gminas' budgets
Wykres 21. Gminy o największej nadwyżce budżetowej i największym deficycie w relacji do dochodów w 2025 r. 51
Chart 21. Gminas with the largest budget surplus and the largest deficit in relation to total revenue in 2025
Wykres 22. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów miast na prawach powiatu 51
Chart 22. Revenue, expenditure and financial result of budgets of cities with powiat status
Wykres 23. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów powiatów 52
Chart 23. Revenue, expenditure and financial result of powiats' budgets
Wykres 24. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetu województwa 52
Chart 24. Revenue, expenditure and financial result of the voivodship's budget

Spis map
List of maps

Mapa 1. Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2025 r. 25
Map 1. Revenue of gminas' budgets per capita in 2025

Mapa 2. Dotacje i subwencje dla gmin na 1 mieszkańca w 2025 r. 27
Map 2. Subsidies and subventions for gminas per capita in 2025

Mapa 3. Dotacje na projekty europejskie uzyskane przez gminy na 1 mieszkańca w 2025 r. 29
Map 3. Subsidies for European projects obtained by gminas per capita in 2025

Mapa 4. Wydatki ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2025 r. 40
Map 4. Total expenditure of gminas' budgets per capita in 2025

Mapa 5. Wydatki bieżące budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2025 r. 43
Map 5. Current expenditure of gminas' budgets per capita in 2025

Mapa 6. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2025 r. 44
Map 6. Investment expenditures of gminas' budgets per capita in 2025

Mapa 7. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w 2025 r. 45
Map 7. Share of investment expenditure in total expenditure in 2025

Mapa 8. Zadłużenie gmin na 1 mieszkańca w 2025 r. 54
Map 8. Debt of gminas per capita in 2025

Mapa 9. Udział zadłużenia gmin w dochodach ogółem w 2025 r. 55
Map 9. Share of debt of gminas in revenue in 2025

Objaśnienia znaków umownych
Symbols

Symbol Symbol		**Opis** Description
Kreska Dash	(–)	Oznacza, że zjawisko nie wystąpiło Magnitude zero
Zero	(0)	Oznacza, że zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 Magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
Zero	(0,0)	Zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 Magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka Dot	(.)	Oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej albo wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe Data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” “Of which”		Oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy Indicates that not all elements of the sum are given
Comma	(,)	Used in figures to represent the decimal point

Ważniejsze skróty
Main abbreviations

Skrót Abbreviation	**Znaczenie** Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty zloty
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
r.	rok year
tj. i.e.	to jest that is
m.in.	między innymi among others
UE EU	Unia Europejska European Union
JST LGU	jednostki samorządu terytorialnego local government units

Synteza

Analiza zmian poziomu **dochodów i wydatków** dolnośląskich jednostek samorządu terytorialnego (JST) pozwala zauważyć stałą tendencję wzrostową. W roku budżetowym 2025 wydatki były większe niż dochody, co doprowadziło do powstania deficytu budżetowego.

Analiza zmian poziomu dochodów dolnośląskich JST wskazuje na wzrost dochodów w budżetach jednostek wszystkich szczebli. Najwyższy wzrost dochodów uzyskało województwo samorządowe (o 15,2%), następnie powiaty (o 10,1%), kolejno gminy (o 8,1%) i miasta na prawach powiatu (o 7,3%).

Wzrost dochodów dolnośląskich JST jest efektem m.in. zasilenia ich budżetów zwiększonymi udziałami w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Reforma systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego istotnie zmieniła strukturę dochodów JST. Nowe rozwiązania zwiększyły znaczenie dochodów własnych samorządów, przede wszystkim poprzez zmianę naliczania udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz podatku dochodowym od osób prawnych (CIT), przy jednoczesnym zmniejszeniu udziału wpływów z tytułu subwencji ogólnej i środków na uzupełnienie dochodów.

Najwyższy udział dochodów własnych odnotowano w dochodach miast na prawach powiatu i w dochodach gmin, a najniższy w dochodach powiatów. Udział dochodów własnych w dochodach województwa samorządowego zmalał.

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpiło znaczne zmniejszenie udziału subwencji ogólnej wraz ze środkami na uzupełnienie dochodów. Najwyższy spadek udziału wystąpił w dochodach powiatów, następnie w dochodach miast na prawach powiatu, kolejno gmin oraz nieznaczny w dochodach województwa samorządowego.

W 2025 r. wzrost wydatków ogółem dotyczył jednostek wszystkich szczebli i typów gmin. Najwyższy wzrost odnotowało województwo samorządowe, a następnie powiaty i miasta na prawach powiatu. Wydatki bieżące i majątkowe były wyższe od wykonanych w 2024 r.

W budżetach dolnośląskich JST w 2025 roku dominowały wydatki na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania, których udział w strukturze wydatków ogółem wzrósł. Biorąc pod uwagę poszczególne szczeble samorządu, wzrost udziału tego rodzaju wydatków zanotowano zarówno w budżetach gmin, jak i w miastach na prawach powiatu. Z kolei w strukturze wydatków powiatów oraz budżetu województwa samorządowego udział ten uległ obniżeniu.

W relacji do roku 2024 wykonane wydatki na 1 mieszkańca przez jednostki wszystkich szczebli w regionie były wyższe. Zestawienie poziomu dochodów i wydatków na 1 mieszkańca dolnośląskich JST wskazuje, że w 2025 r. wydatki w regionie były wyższe od zrealizowanych dochodów.

Po raz kolejny dolnośląskie jednostki wszystkich szczebli uzyskały dochody na 1 mieszkańca wyższe niż w roku poprzednim.

Analiza danych za 2025 r. wskazuje na wystąpienie deficytu budżetowego w 87 JST, z tego w 76 gminach, 8 powiatach i 3 miastach na prawach powiatu.

W 2025 r. największe zadłużenie – zarówno w wartości bezwzględnej, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca – odnotowano w miastach na prawach powiatu.

Executive summary

The analysis of changes in the **revenue and expenditure** levels of local government units (LGUs) in Dolnośląskie Voivodship reveals a consistent upward trend. In the 2025 fiscal year, expenditure exceeded revenue, resulting in a budget deficit.

An analysis of changes in the revenue level of local government units in Dolnośląskie Voivodship shows an increase in revenue across all levels of government. The highest revenue growth was observed in the voivodship, followed by powiats, gminas, and cities with powiat status.

The increase in revenue for Dolnośląskie local government units is due, among other factors, to higher shares of personal income tax revenue transferred to their budgets.

The reform of the local government financing system has significantly changed the revenue structure of local government units. The new measures have increased the importance of local governments' own revenue, primarily by changing the method of calculating their shares of personal income tax (PIT) and corporate income tax (CIT), while simultaneously reducing the share of revenue from general subventions and revenue-supplementing funds.

The highest share of own revenue was recorded in the revenue of cities with powiat status and in gminas, while the lowest share was recorded in the revenue of powiats. The share of own revenue in the revenue of local government units decreased.

Compared to the previous year, there was a significant decrease in the share of general subventions along with revenue-supplementing funds. The largest decline in this share occurred in powiat revenue, followed by revenue of cities with powiat status then gminas, and a slight decline in the revenue at voivodship level.

Once again, local government units in Dolnośląskie Voivodship at all levels recorded higher per capita revenue than in the previous year.

In 2025, total expenditure increased across local government units at all levels and in all types of gminas. The highest increase was recorded by the voivodship, followed by powiats and cities with powiat status. Current expenditure and property expenditure, were higher than those in 2024.

In the budgets of Dolnośląskie local government units in 2025, expenditure on education accounted for the largest share of total expenditure, and its share increased. By level of local government, the share of this type of expenditure increased in both gmina budgets and the budgets of cities with powiat status, while it decreased in powiat budgets and in the budget of the voivodship.

Compared to 2024, per capita expenditure by local government units at all levels in the region were higher. A comparison of per capita revenue and expenditure for local government units in Dolnośląskie Voivodship shows that in 2025, expenditure in the region exceeded actual revenue.

An analysis of data for 2025 indicates that 87 local government units recorded a budget deficit, including 76 gminas, 8 powiats and 3 cities with powiat status.

In 2025, the highest level of debt, both in absolute terms and per capita, was recorded in cities with powiat status.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY W 2026 r.
Stan na 1 stycznia
ADMINISTRATIVE DIVISION IN 2026
As of 1 January

Powierzchnia Area	19 947 km^2
Powiaty Powiats	26
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4
Gminy ogółem Total gminas	169
Gminy miejskie Urban gminas	35
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas	58
Gminy wiejskie Rural gminas	76
Miasta Cities and towns	93

Rozdział 1
Chapter 1

Dochody jednostek samorządu terytorialnego
Revenue of local government units

Jednostkami samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego są: 165 gmin (bez miast na prawach powiatu), 26 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu i województwo.

Wprowadzona ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1572 z późn. zm.) reforma zmieniła strukturę dochodów samorządów, modyfikując proporcje między udziałami w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) a subwencją ogólną. W 2025 r. nastąpiło odejście od modelu opartego głównie na mechanizmach redystrybucyjnych na rzecz systemu silniej powiązanego z lokalną bazą podatkową samorządów. W konsekwencji w budżetach dolnośląskich JST wpływy z tytułu subwencji ogólnej i środków na uzupełnienie dochodów obniżyły się o 72,4%, natomiast dochody własne wzrosły o 46,2% — przede wszystkim za sprawą wzrostu wpływów z udziałów w podatku PIT (o 108,4%) oraz podatku CIT (o 7,6%), przy jednoczesnym wzroście dotacji i pozostałych środków o 6,7%[1].

W 2025 r. łączne dochody budżetów JST województwa dolnośląskiego, tj. gmin, powiatów i miast na prawach powiatu oraz województwa, wyniosły 37442,0 mln zł i w porównaniu z 2024 r. zwiększyły się o 8,7% (w kraju dochody wzrosły o 8,5%). Udział dochodów JST Dolnego Śląska wynosił 8,0% dochodów ogółu jednostek samorządowych w Polsce.

Tablica 1. Dochody budżetów JST
Table 1. Revenue of budgets of LGU

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w mln zł in million PLN			2024 = 100
Ogółem **Total**	**27985,1**	**34452,9**	**37442,0**	**108,7**
Gminy Gminas	13738,6	16905,8	18275,8	108,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	8660,9	10491,9	11260,0	107,3
Powiaty Powiats	3452,1	4393,1	4838,3	110,1
Województwo Voivodship	2133,6	2662,1	3067,9	115,2

W porównaniu z 2024 r. odnotowano wzrost dochodów na wszystkich szczeblach samorządu. W ciągu roku najbardziej wzrosły dochody samorządowego województwa (o 15,2%) oraz powiatów (o 10,1%), natomiast niższe tempo wzrostu zanotowano w gminach (o 8,1%) oraz miastach na prawach powiatu (o 7,3%).

[1] Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego za 2025 rok; Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, (rio.gov.pl) https://bip.wroclaw.rio.gov.pl/dokumenty/pozostale/dzialalnosc_inf_analityczna/biuletyn/WykonBudz_za_2025.pdf, [02.09.2026 r.]

W 2025 r. dochody budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 13080,40 zł i były wyższe o 9,1% od pozyskanych w roku poprzednim. Szczegółowa analiza pokazuje, że dochody gmin per capita wyniosły 9481,36 zł i były wyższe o 8,6% od uzyskanych w roku ubiegłym. W powiatach dochody na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 2510,06 zł i były wyższe o 10,6%. Najwyższe dochody per capita, tak jak w roku poprzednim, uzyskały miasta na prawach powiatu (12044,25 zł) – wartość ta była wyższa o 7,8% niż w 2024 r. Z kolei dochody województwa samorządowego wyniosły 1071,77 zł na 1 mieszkańca i były wyższe o 15,7% r/r.

Tablica 2. Dochody budżetów JST na 1 mieszkańca
Table 2. Revenue of budgets of LGU per capita

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w zł in PLN			2024 = 100
Ogółem **Total**	**9706,50**	**11985,70**	**13080,40**	**109,1**
Gminy Gminas	7082,01	8734,44	9481,36	108,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	9182,32	11173,86	12044,25	107,8
Powiaty Powiats	1779,52	2269,72	2510,06	110,6
Województwo Voivodship	740,02	926,11	1071,77	115,7

Wskaźniki dochodów ogółem per capita w województwie dolnośląskim w relacji do wartości w kraju były wyższe: o 8,6% w gminach, o 4,3% w powiatach i o 3,6% w województwie. Natomiast w miastach na prawach powiatu były niższe o 1,2%. Biorąc pod uwagę dochody ogółem wszystkich rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w województwie dolnośląskim analizowany miernik był wyższy o 4,5% od średniej krajowej.

Wykres 1. Dochody budżetów JST województwa dolnośląskiego na 1 mieszkańca
Chart 1. Revenue of LGU of Dolnośląskie Voivodship per capita

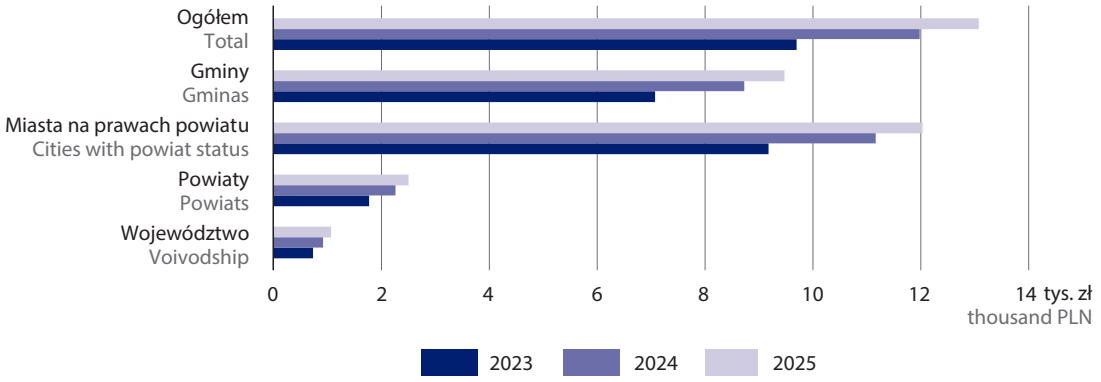

W 2025 r. w strukturze dochodów według form JST gminy zrealizowały mniej niż połowę dochodów ogółem (48,8% wobec 49,0% w 2024 r.). Udział dochodów miast na prawach powiatu wyniósł 30,1% (zmalał w relacji do roku poprzedniego o 0,4 p.proc.), a powiatów – 12,9% (wzrósł o 0,1 p.proc.). Z kolei udział budżetu samorządu województwa w całkowitych dochodach wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wzrósł z 7,7% w 2024 r. do 8,2% w 2025 r.

Wykres 2. Struktura dochodów budżetów według form JST

Chart 2. Structure of revenue of budgets by forms of LGU

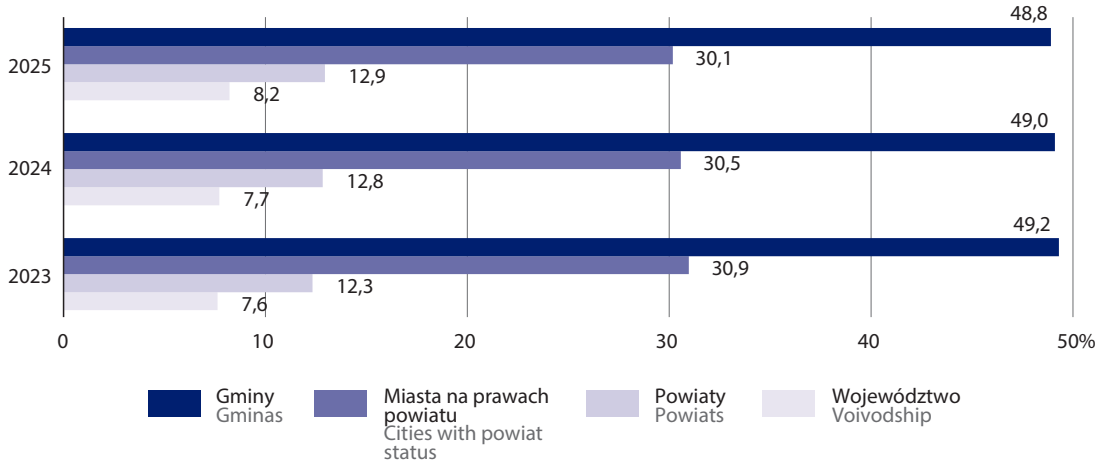

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem JST w 2025 r., kształtował się na poziomie 72,9% (w ciągu roku nastąpił wzrost o 18,4 p.proc.). Dotacje stanowiły 20,9% wobec 21,3% w 2024 r. Natomiast udział subwencji ogólnej z budżetu państwa w dochodach ogółem został w znaczącym stopniu ograniczony – z poziomu 24,2% w 2024 r. do 6,2% w 2025 r.

Reforma systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego istotnie zmieniła strukturę dochodów JST. Nowe rozwiązania zwiększyły znaczenie dochodów własnych samorządów, przede wszystkim poprzez zmianę naliczania udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz podatku dochodowym od osób prawnych (CIT), przy jednoczesnym zmniejszeniu udziału wpływów z tytułu subwencji ogólnej i środków na uzupełnienie dochodów[2].

[2] Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego za 2025 rok; Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu (rio.gov.pl) https://bip.wroclaw.rio.gov.pl/dokumenty/pozostale/dzialalnosc_inf_analityczna/biuletyn/WykonBudz_za_2025.pdf, [02.09.2026 r.]

Tablica 3. Dochody JST województwa dolnośląskiego według kategorii
Table 3. Revenue of LGU of Dolnośląskie Voivodship by categories

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w mln zł in million PLN			2024 = 100
Ogółem **Total**	**27985,1**	**34452,9**	**37442,0**	**108,7**
Dochody własne Own revenue	15753,2	18780,6	27307,4	145,4
Dotacje Grants	5755,8	7329,4	7827,5	106,8
Subwencja ogólna General subvention	6476,2	8342,8	2307,1	27,7
Gminy **Gminas**	**13738,6**	**16905,8**	**18275,8**	**108,1**
Dochody własne Own revenue	7412,8	8786,3	13042,6	148,4
Dotacje Grants	3335,7	4321,8	4292,1	99,3
Subwencja ogólna General subvention	2990,0	3797,7	941,2	24,8
Miasta na prawach powiatu **Cities with powiat status**	**8660,9**	**10491,9**	**11260,0**	**107,3**
Dochody własne Own revenue	5631,1	6774,7	9635,6	142,2
Dotacje Grants	1101,9	1331,6	1330,3	99,9
Subwencja ogólna General subvention	1927,9	2385,6	294,2	12,3
Powiaty **Powiats**	**3452,1**	**4393,1**	**4838,3**	**110,1**
Dochody własne Own revenue	1150,3	1500,6	2821,4	188,0
Dotacje Grants	934,2	1022,0	1254,4	122,7
Subwencja ogólna General subvention	1367,6	1870,5	762,5	40,8
Województwo **Voivodship**	**2133,6**	**2662,1**	**3067,9**	**115,2**
Dochody własne Own revenue	1559,0	1719,0	1807,9	105,2
Dotacje Grants	383,9	654,1	950,7	145,4
Subwencja ogólna General subvention	190,7	289,0	309,3	107,0

Najwyższy udział dochodów własnych (85,6%) odnotowano w dochodach miast na prawach powiatu, a najniższy (58,3%) w dochodach powiatów. Udział dochodów własnych w dochodach w województwie samorządowym wyniósł 58,9%, a w dochodach gmin – 71,4%.

Wykres 3. Struktura dochodów budżetów JST według rodzajów
Chart 3. Structure of revenue of budgets of LGU by type

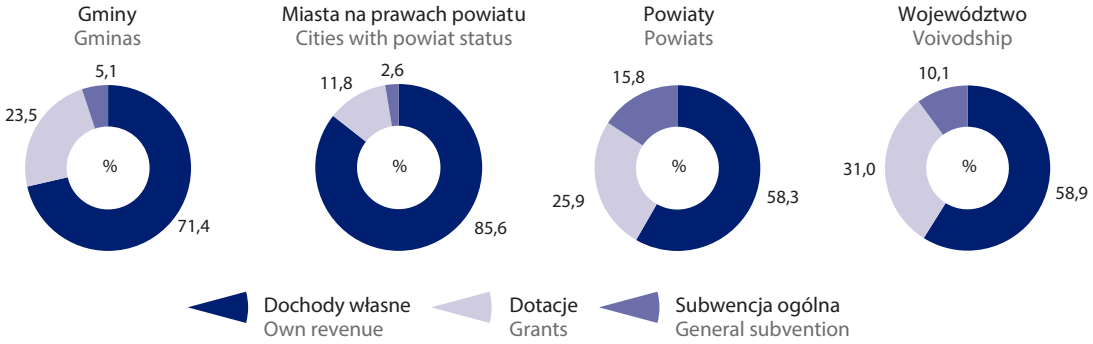

W związku ze zmianą sposobu naliczania należnego samorządom udziału w podatkach PIT i CIT dotychczasowe mechanizmy subwencyjne straciły na znaczeniu i mają obecnie charakter uzupełniający[3].

Udział subwencji ogólnej, wraz ze środkami na uzupełnienie dochodów, w dochodach dolnośląskich JST w 2025 r. był bardzo zróżnicowany i kształtował się w przedziale od 2,6% w miastach na prawach powiatu do 15,8% w dochodach powiatów.

W strukturze dochodów własnych ogółem wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w 2025 r. największy udział miały dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – 51,1%, dochody z podatku od nieruchomości – 13,0%, dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych – 8,6% oraz dochody z majątku – 4,5%.

Najwyższy udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych zanotowano w powiatach (58,3%), z kolei najwyższy udział dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych – w samorządzie województwa dolnośląskiego (58,7%). W 2025 r. najwyższy udział dochodów z majątku w dochodach własnych zanotowano w miastach na prawach powiatu (7,2%), natomiast w gminach najwyższy był udział podatków od nieruchomości, wynoszący 19,7%.

[3] Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego za 2025 rok; Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu (rio.gov.pl) https://bip.wroclaw.rio.gov.pl/dokumenty/pozostale/dzialalnosc_inf_analityczna/biuletyn/WykonBudz_za_2025.pdf, [02.09.2026 r.]

Tablica 4. Wybrane źródła dochodów własnych JST w 2025 r.
Table 4. Selected sources of own revenue of LGU in 2025

Wyszczególnienie Specification	Podatek dochodowy od osób Income tax		Dochody z majątku Revenue from property	Dochody z usług Revenue from services	Podatek dochodowy od osób Income tax		Dochody z majątku Revenue from property	Dochody z usług Revenue from services
	fizycznych personal	prawnych corporate			fizycznych personal	prawnych corporate		
	w tys. zł in thousand PLN				na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN			
Ogółem Total	**13964612,7**	**2352392,6**	**1222066,2**	**962689,0**	**4878,57**	**821,81**	**426,93**	**336,32**
Gminy Gminas	6500188,1	399410,4	489382,2	231112,3	3372,25	207,21	253,89	119,90
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5267599,2	466623,0	695312,3	428550,1	5634,48	499,12	743,74	458,40
Powiaty Powiats	1645036,3	424373,6	29581,5	293695,2	853,43	220,16	15,35	152,37
Województwo Voivodship	551789,1	1061985,6	7790,2	9331,4	192,77	371,01	2,72	3,26

Pomimo dwukrotnie mniejszej liczby ludności w miastach na prawach powiatu (934,9 tys.) w porównaniu z pozostałymi gminami (1927,6 tys.), miasta te uzyskały zbliżoną ogólną wielkość wpływów z podatków dochodowych do pozostałych gmin (o 16,9% mniejszą). W rezultacie osiągnęły niemal dwukrotnie wyższe dochody na 1 mieszkańca. Należy podkreślić, że ich ustawowy poziom partycypacji we wpływach z podatków dochodowych jest wyższy, gdyż stanowi sumę części gminnej i powiatowej.

W 2025 r. dochody z majątku w przeliczeniu na 1 mieszkańca wahały się od 2,72 zł w samorządzie województwa dolnośląskiego, przez 15,35 zł w powiatach oraz 253,89 zł w gminach, do 743,74 zł w miastach na prawach powiatu. Inny rozkład wartości per capita odnotowano w przypadku dochodów z usług, które wyniosły odpowiednio: 3,26 zł, 152,37 zł, 119,90 zł oraz 458,40 zł. Z kolei w gminach dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca znacznie przewyższały wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych – wynosiły odpowiednio 3372,25 zł wobec 207,21 zł.

Porównanie wpływów z podatków dochodowych z głównymi niepodatkowymi dochodami własnymi ukazuje duże dysproporcje. Wartość dochodów z majątku w miastach na prawach powiatu była wyższa niż w pozostałych gminach (o 42,1%), a dochody z usług były blisko dwukrotnie wyższe. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych były ogółem w JST wyższe o 108,4% niż w 2024 r. Progres ten dotyczył wszystkich szczebli jednostek terytorialnych, przy czym największy zanotowano w samorządzie województwa (o 158,9%), a w dalszej kolejności w gminach (o 121,1%), powiatach (o 110,0%) oraz miastach na prawach powiatu (o 90,5%). Biorąc pod uwagę wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, w skali roku zanotowano łączny wzrost o 7,6%. Najwyższy, pięciokrotny skok odnotowano w powiatach, natomiast w miastach na prawach powiatu wyniósł on 21,9%, a w gminach zaledwie 1,8%. Z kolei spadek wartości tego podatku – o 20,2% – zanotowano w budżecie samorządu województwa.

Wykres 4. Dotacje w województwie dolnośląskim (rok poprzedni = 100)
Chart 4. Grants in Dolnośląskie Voivodship (previous year = 100)

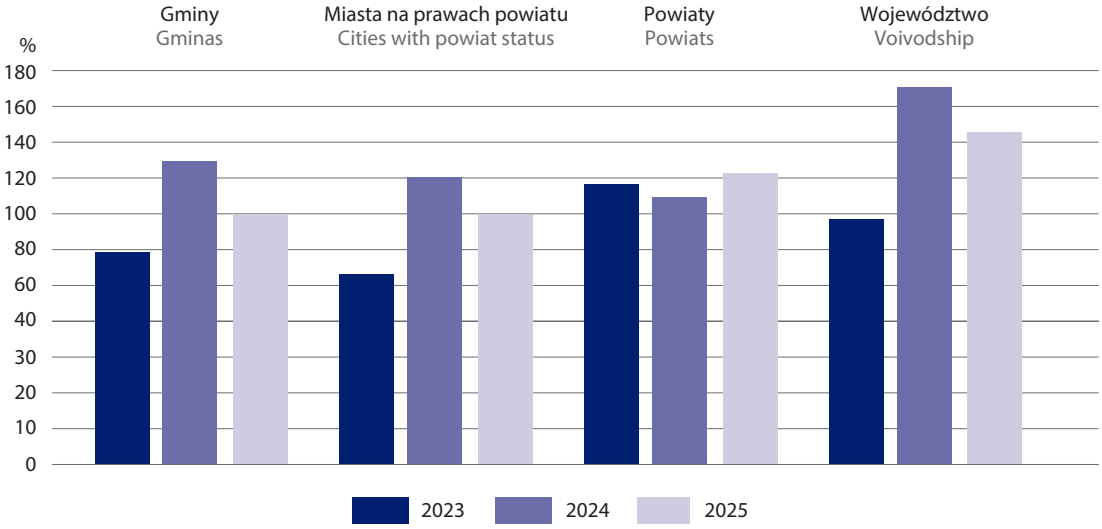

Dotacje w 2025 r. były wyższe niż rok wcześniej o 6,8%, na szczeblu województwa o 45,4%, wśród powiatów o 22,7%. W przypadku gmin oraz miast na prawach powiatu ich poziom nieznacznie zmniejszył się odpowiednio o 0,7% i 0,1%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca woj. dolnośląskie otrzymało dotacje w kwocie 2734,54 zł (w 2024 r. – 2549,82 zł), przy wartości średniej w kraju wynoszącej 2620,38 zł (w 2024 r. – 2503,19 zł).

Dotacje celowe stanowiły w 2025 r.: 22,0% dochodów powiatów, 20,2% dochodów gmin, 17,9% dochodów województwa samorządowego i 10,0% dochodów miast na prawach powiatu.

Tablica 5. Dotacje celowe w 2025 r.
Table 5. Targeted subsidies in 2025

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		Gminy Gminas	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thousand PLN	2024 = 100	w tys. zł in thousand PLN			
Dotacje celowe ogółem Targeted subsidies total	**7827463,9**	**106,8**	**4292064,4**	**1330269,3**	**1254392,6**	**950737,6**
na zadania: for tasks:						
z zakresu administracji rządowej government administration	2311683,8	90,1	1158818,3	559115,2	385867,0	207883,3
własne[a] own[a]	1279477,5	131,8	650300,4	166488,2	241590,1	221098,8
z pomocy udzielanej między JST from financial assistance between LGU	218824,8	103,9	115405,4	9024,2	67705,5	26689,6
na projekty europejskie[b] for European projects[b]	1396226,9	142,0	600473,5	203079,9	190064,5	402609,0
otrzymywane z państwowych funduszy celowych received from state appropriated funds	83010,9	104,1	44013,7	31830,3	5185,2	1981,7
w wyniku porozumień: on the basis of agreement:						
z organami administracji rządowej with government administration bodies	46859,3	154,4	3134,4	7870,2	17321,6	18533,1
między JST between LGU	199656,7	101,7	52758,2	65358,6	70537,4	11002,5

a Bez zadań finansowanych z pomocy udzielanej między jednostkami samorządu oraz realizowanych w ramach §§ 200, 620 i 205, 625. b Realizowane w ramach §§ 200, 620 i 205, 625.
a Without tasks financed from the aid provided between local government units and implemented under §§ 200, 620 and 205, 625. b Implemented under §§ 200, 620 and 205, 625.

W 2025 r. w relacji do 2024 r. poziom dotacji celowych ogółem wzrósł o 6,8%. W ciągu roku znacznie zwiększyły się wpływy na zadania związane z projektami europejskimi (o 42,0%), zadania własne (o 31,8%), a także środki otrzymane z państwowych funduszy celowych (o 4,1%) oraz z tytułu pomocy udzielanej między JST (o 3,9%). Dotacje uzyskane w wyniku porozumień z organami administracji rządowej zwiększyły się o 54,4%, z kolei te przyznane na mocy porozumień między JST – o 1,7%.

Wykres 5. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich według form JST

Chart 5. Total value of grants received by local governments for the implementation of European projects according to the form of LGU

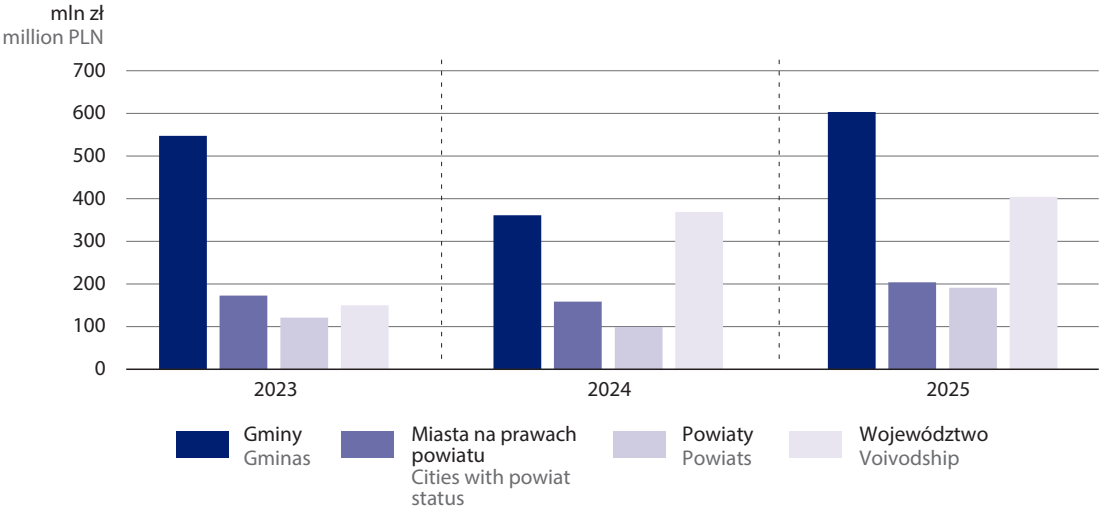

W 2025 r. najwyższy wzrost dotacji europejskich zanotowano w gminach – o 240,9 mln zł, do poziomu 600,5 mln zł. W samorządzie województwa całkowita wartość dotacji otrzymanych na realizację projektów europejskich wyniosła 402,6 mln zł, co stanowiło wynik o 35,5 mln zł wyższy niż w 2024 r. Z kolei w miastach na prawach powiatu wystąpił przyrost o 45,1 mln zł, a w powiatach wolumen środków na projekty europejskie zwiększył się o 91,2 mln zł.

Ustawa z dnia 1 października 2024 r. wprowadziła istotne zmiany w sposobie naliczania subwencji ogólnej z budżetu państwa. W stosunku do rozwiązań zawartych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – zrezygnowano z wyodrębniania poszczególnych części subwencji ogólnej. Od roku 2025 wprowadzone zostało pojęcie potrzeb finansowych, które są elementem kalkulacyjnym służącym ustalaniu dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu subwencji ogólnej – w przypadku, gdy dochody z tytułu zwiększonego udziału w PIT i CIT są niewystarczające do sfinansowania naliczonych potrzeb finansowych.

Tablica 6. Porównanie wybranych dotacji i subwencji w 2025 r.

Table 6. Comparison between selected subsidies and subventions in 2025

Wyszczególnienie Specification	Dotacje na zadania Subsidies for tasks			Środki z tytułu subwencji ogólnej Funds for supplementing LGUs revenue	Uzupełnienie subwencji ogólnej Supplementing of the general subvention
	z zakresu administracji rządowej for government administration tasks	własne for own tasks	z paragrafów from paragraphs 200, 620, 205, 625		
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	**2311,7**	**1279,5**	**1396,2**	**1967,8**	**339,1**
Gminy Gminas	1158,8	650,3	600,5	762,8	178,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	559,1	166,5	203,1	237,9	56,2
Powiaty Powiats	385,9	241,6	190,1	662,8	99,6
Województwo Voivodship	207,9	221,1	402,6	304,2	5,1

Analiza strukturalna wybranych transferów odgórnych (dotacji i subwencji) dla jednostek samorządu terytorialnego (JST) zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego w 2025 r. wykazuje wyraźne zróżnicowanie w poziomach i źródłach finansowania w zależności od szczebla samorządu. Łączna wartość badanych instrumentów wsparcia dla dolnośląskich JST zamknęła się w kwocie 7294,6 mln zł. Największy strumień środków trafił do gmin (3350,8 mln zł, tj. 45,9% ogółu transferów regionalnych), natomiast budżet samego samorządu województwa dolnośląskiego zasiliła kwota 1140,8 mln zł (15,6%).

W strukturze dotacji ogółem na Dolnym Śląsku dominują środki przeznaczone na realizację zadań z zakresu administracji rządowej (2311,7 mln zł), wyprzedzając dotacje na zadania z paragrafów 200, 620, 205, 625 o wartości 1396,2 mln zł oraz dotacje na zadania własne wynoszące 1279,5 mln zł. Zadania z zakresu administracji rządowej, których głównym beneficjentem w regionie są gminy, skonsolidowały ponad połowę tych środków (1158,8 mln zł). Odzwierciedla to silne obciążenie dolnośląskich gmin realizacją zadań zleconych przez administrację centralną. Jeśli chodzi o zadania własne to najwyższe wsparcie dotacyjne otrzymały gminy (650,3 mln zł) oraz powiaty (241,6 mln zł). Na tym tle relatywnie niski poziom dotacji uzyskały dolnośląskie miasta na prawach powiatu (166,5 mln zł), co przy ich szerokim zakresie zadań wskazuje na konieczność silniejszego finansowania tych celów z dochodów własnych. Pod względem łącznej kwoty najwięcej środków europejskich pozyskały gminy – 600,5 mln zł. Samorząd województwa dolnośląskiego otrzymał 402,6 mln zł, co stanowi blisko 29% całej puli w regionie. W miastach na prawach powiatu wartość ta wyniosła 203,1 mln zł, a najmniej środków trafiło do powiatów – 190,1 mln zł.

Środki z tytułu subwencji ogólnej dla dolnośląskich JST wyniosły łącznie 1967,8 mln zł. Największa część tej kwoty zasiliła budżety gmin (762,8 mln zł) oraz powiatów (662,8 mln zł). W przypadku powiatów subwencja stanowi kluczowy element stabilizujący finanse, który rekompensuje niższe bezpośrednie wpływy z podatków PIT i CIT. Z kolei budżet samorządu województwa dolnośląskiego pozyskał z tego tytułu 304,2 mln zł, a miasta na prawach powiatu otrzymały 237,9 mln zł.

Dodatkowym mechanizmem wsparcia było uzupełnienie subwencji ogólnej, które przyniosło dolnośląskim jednostkom łącznie 339,1 mln zł. Środki te trafiły głównie do gmin (178,1 mln zł) oraz powiatów (99,6 mln zł). Miasta na prawach powiatu pozyskały 56,2 mln zł, natomiast samorząd województwa dolnośląskiego otrzymał w tej kategorii marginalne wsparcie w wysokości 5,1 mln zł.

Część rekompensująca pełni obecnie w regionie rolę wyłącznie śladową, a jej łączny wolumen wyniósł 0,3 mln zł. Środki te rozdzielono między gminy (0,2 mln zł) oraz miasta na prawach powiatu (0,1 mln zł). W budżetach powiatów oraz samorządu województwa dolnośląskiego pozycja ta nie wystąpiła.

Gminy

Łączne dochody gmin osiągnęły 18275,8 mln zł (wzrost o 8,1%). Wynik ten był efektem przyrostu ich dochodów własnych o 48,4% (do poziomu 13042,6 mln zł). Z kolei dotacje minimalnie zmalały o 0,7%, a subwencja ogólna ze względu na zmianę ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego uległa drastycznemu obniżeniu o 75,2% – z 3797,7 mln zł do 941,2 mln zł.

Dochody dolnośląskich gmin (z wyłączeniem czterech gmin mających status miast na prawach powiatu) wyniosły w 2025 r. 18275,8 mln zł. W relacji do roku poprzedniego wzrosły o 8,1%, podczas gdy w kraju gminy odnotowały zwiększenie dochodów o 9,0%. W konsekwencji poziom dochodów gmin województwa dolnośląskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 9481,36 zł (w kraju 8733,34 zł). W ciągu roku dynamika wzrostu tej zmiennej wynosiła odpowiednio 108,6 i 109,4. W przypadku dochodów gminnych na 1 mieszkańca województwo dolnośląskie zajęło 1. lokatę w kraju.

Wykres 6. Gminy o największych zmianach dochodów budżetowych w 2025 r.
Chart 6. Gminas with the largest changes in budget revenue in 2025

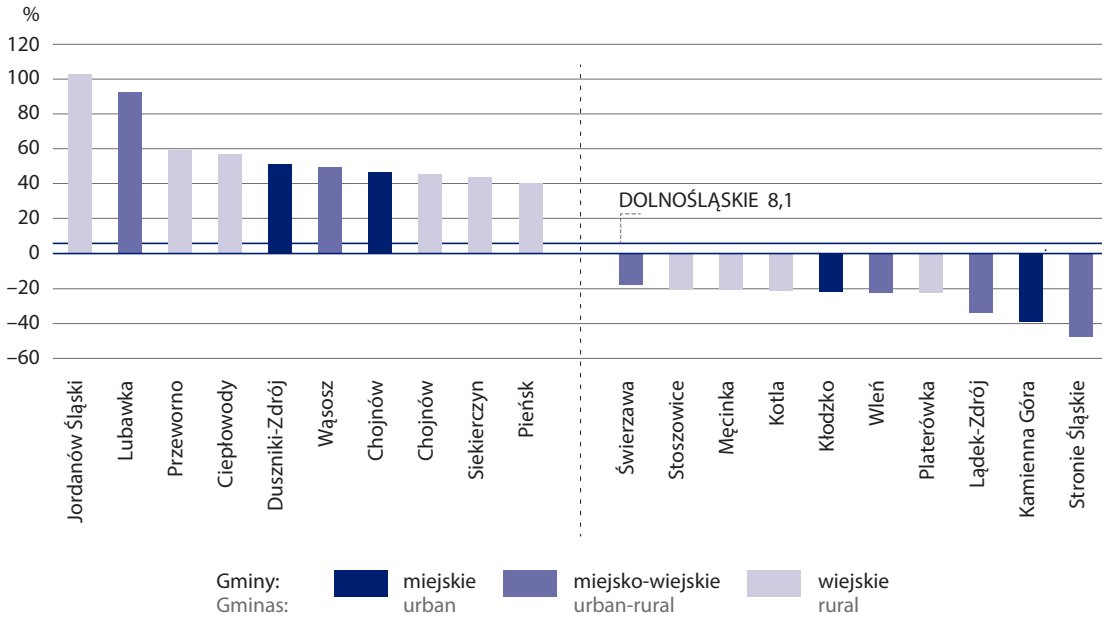

W 2025 r. najbardziej wzrosły dochody gmin: wiejskiej Jordanów Śląski o 103,5%, miejsko-wiejskiej Lubawka o 92,8% oraz wiejskiej Przeworno o 59,6%. Różne potencjały demograficzne gmin powodują, że w ujęciu bezwzględnym najwyższe dochody osiągnęły duże gminy miejskie: Lubin (751,9 mln zł), Głogów (603,7 mln zł) oraz Świdnica (514,9 mln zł). Za nimi, z niewiele niższymi dochodami, uplasowały się gminy: wiejskie Kobierzyce (451,4 mln zł) i Długołęka (376,1 mln zł) oraz miejsko-wiejska Kąty Wrocławskie (346,6 mln zł). W ciągu roku dochody Lubina wzrosły o 25,9%, Głogowa o 35,5%, a Świdnicy o 36,4%. Wśród 20 gmin o największych dochodach zmniejszenie wpływów zanotowało pięć jednostek. Były to gminy: wiejska Kobierzyce (spadek o 1,2%), miejsko-wiejska Polkowice (o 9,6%), miejsko-wiejska Bogatynia (o 1,4%), wiejska Kłodzko (o 10,5%) oraz miejska Kłodzko (o 21,9%). Najmniejsze dochody odnotowano w następujących gminach wiejskich: Platerówka (13,7 mln zł), która jest jednocześnie zamieszkiwana przez najmniejszą liczbę osób, następnie Jemielno (24,1 mln zł) oraz Pęcław (25,6 mln zł).

Średnie dochody gmin (bez miast na prawach powiatu) na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 9481,36 zł (w kraju – 8733,34 zł) i były o 8,6% wyższe niż przed rokiem (w kraju wzrost o 9,4%). Najwyższe dochody na 1 mieszkańca zanotowano w gminie miejsko-wiejskiej Lądek-Zdrój (21715,25 zł). Natomiast w grupie gmin wiejskich najwyższe dochody osiągnęły: Grębocice (19923,43 zł), Kobierzyce (17596,20 zł) oraz Lewin Kłodzki (17361,49 zł), a najniższe – gmina Oleśnica (7038,46 zł). Najwyższe dochody wśród gmin miejskich odnotowano w Świeradowie-Zdroju (19334,75 zł), Karpaczu (17582,12 zł) oraz w Dusznikach-Zdroju (17574,42 zł), natomiast najniższe wystąpiły w Zgorzelcu (6754,75 zł). Z kolei spośród gmin miejsko-wiejskich najniższe dochody na 1 mieszkańca uzyskała gmina Gryfów Śląski (6216,52 zł).

Mapa 1. Dochody budżetów gmin[a] na 1 mieszkańca w 2025 r.

Map 1. Revenue of gminas' budgets[a] per capita in 2025

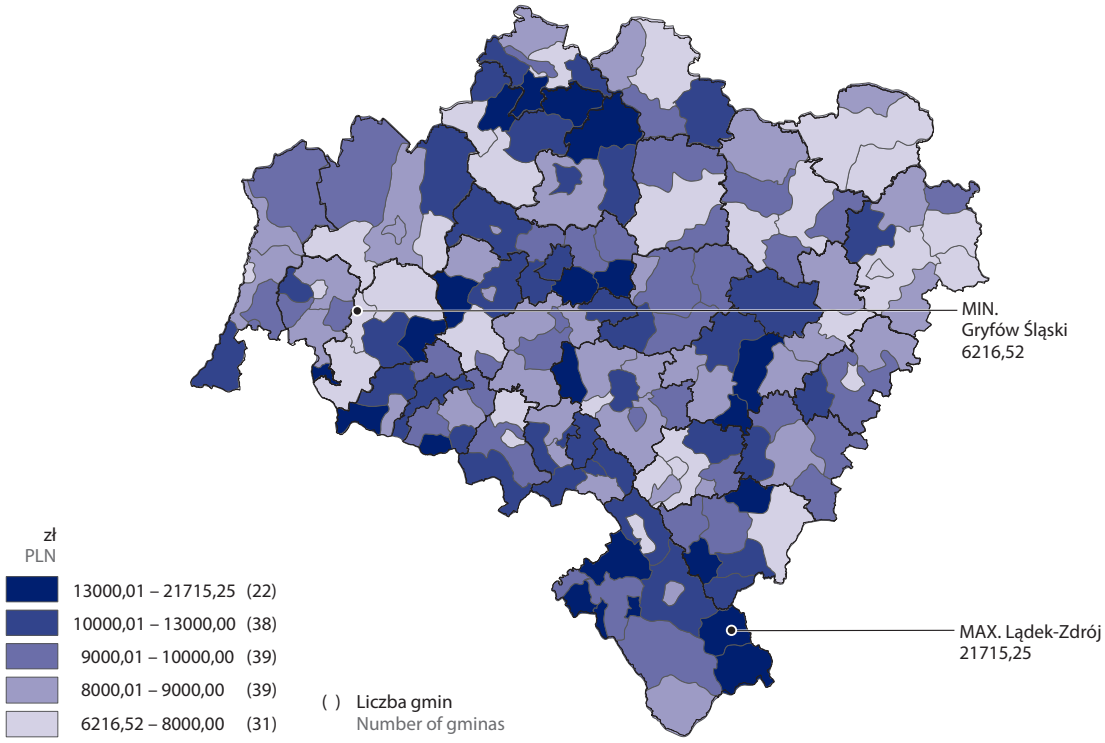

a Dochody dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Revenue for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

W 2025 r. w grupie 30 gmin o najwyższych dochodach w przeliczeniu na 1 mieszkańca znalazło się aż 9 z Dolnego Śląska, wśród których najwyższą, 5. lokatę zajęła gmina miejsko-wiejska Lądek-Zdrój. Liderem ogólnokrajowego zestawienia pozostała gmina wiejska Kleszczów (województwo łódzkie) z rekordowym wynikiem 35168,51 zł. Natomiast najuboższa pod tym względem w Polsce okazała się gmina miejska Poręba (województwo śląskie), gdzie dochód na 1 mieszkańca wyniósł 5989,86 zł. Z kolei gmina, która odnotowała najniższy dochód per capita w województwie dolnośląskim (Gryfów Śląski), w skali całego kraju zajęło piąty najniższy wynik.

Rok 2025 był przełomowym okresem, w którym w budżetach gmin odnotowano znaczący wzrost znaczenia dochodów własnych w strukturze dochodów ogółem. Udział ten zwiększył się do poziomu 71,4% (podczas gdy w 2024 roku wynosił on 52,0%). W wartościach bezwzględnych dochody własne zrealizowano w kwocie 13042,6 mln zł, co stanowi istotny przyrost w porównaniu z rokiem poprzednim, kiedy to osiągnęły wartość 8786,3 mln zł.

Wykres 7. Gminy o największych i najmniejszych dochodach własnych na 1 mieszkańca w 2025 r.
Chart 7. Gminas with the largest and the lowest own revenue per capita in 2025

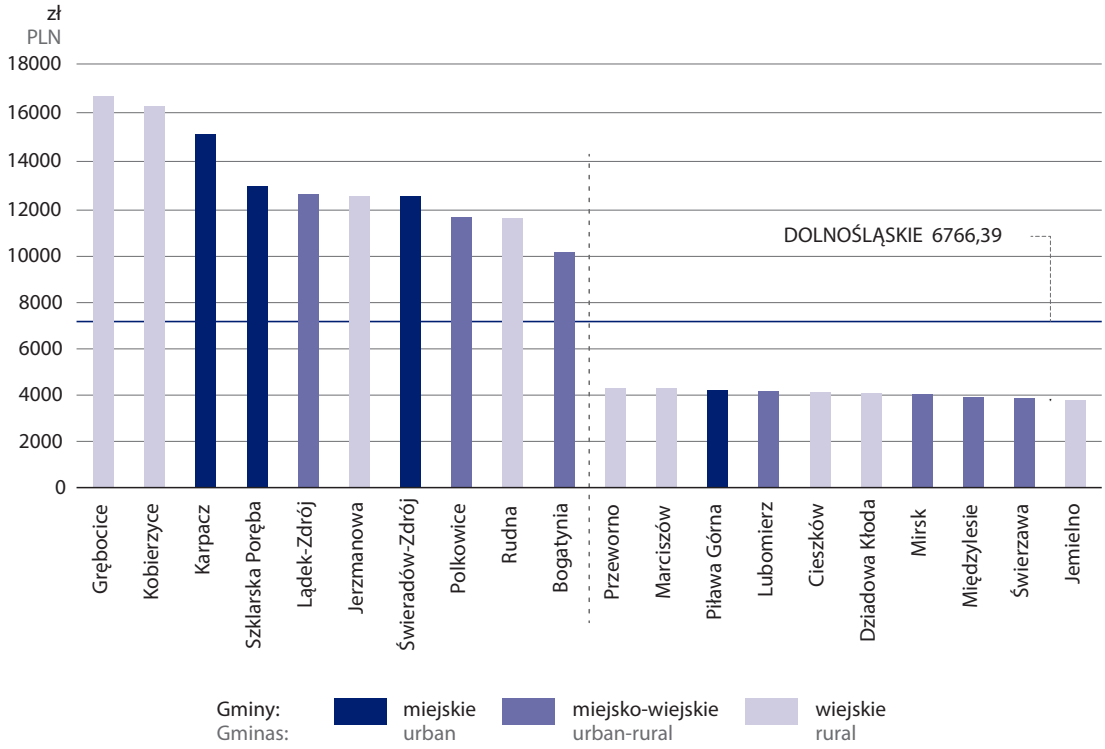

Dochody własne są stabilną częścią dochodów, pozwalającą identyfikować gminy, które są bogate w dłuższych okresach. W 2025 r. najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca notowały gminy: wiejska Gręboce (16992,65 zł), wiejska Kobierzyce (16565,08 zł) i miejska Karpacz (15320,97 zł). Z kolei, gminy o najniższych dochodach własnych zwykle uzyskują większe dotacje i subwencje. Najniższe wartości dochodów własnych wystąpiły w gminach: wiejskiej Jemielno (3819,96 zł), miejsko-wiejskiej Świerzawa (3879,40 zł) oraz Międzylesie (3926,47 zł).

Średnia wartość dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła w Polsce 5661,59 zł, natomiast w województwie dolnośląskim kształtowała się na poziomie 6766,39 zł – była zatem o 19,5% wyższa (w 2024 roku relacja ta wynosiła 24,4%). Należy zauważyć, że w przypadku dochodów ogółem różnica między województwem dolnośląskim a średnią krajową była znacznie mniejsza i wyniosła 8,6% (podczas gdy rok wcześniej wynosiła 9,4%).

Najwyższym udziałem dochodów własnych w strukturze dochodów ogółem charakteryzowały się gminy wiejskie Kobierzyce (94,1%) oraz Jerzmanowa (92,9%), a także gmina miejsko-wiejska Polkowice (92,1%). Z kolei najniższe wartości tego wskaźnika odnotowano w gminach wiejskich Lewin Kłodzki (27,9%) i Pęcław (36,3%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Lubomierz (37,4%).

Gmina miejska Kamienna Góra stanowiła jedyny wyjątek w skali całego województwa, notując w 2025 roku spadek dochodów własnych w relacji do roku poprzedniego – o 37,4%. W pozostałych samorządach przeważały silne wzrosty, a 8 dolnośląskich gmin zwiększyło poziom swoich dochodów własnych o co najmniej 100%.

Mapa 2. Dotacje i subwencje dla gmin[a] na 1 mieszkańca w 2025 r.

Map 2. Subsidies and subventions for gminas[a] per capita in 2025

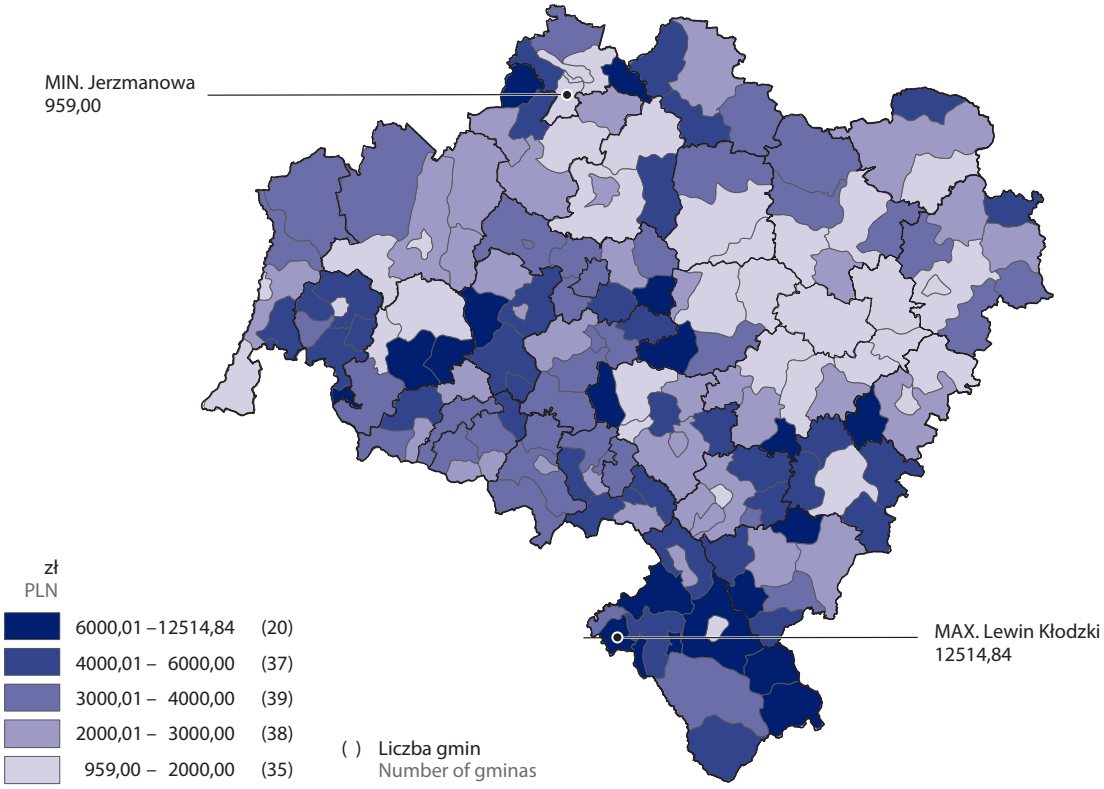

a Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Najwyższe kwoty w przeliczeniu na jednego mieszkańca z tytułu dotacji (w tym środków pochodzących ze źródeł zagranicznych) oraz subwencji wpłynęły do budżetów gmin: wiejskiej Lewin Kłodzki (12514,84 zł), miejsko-wiejskiej Lądek-Zdrój (9002,49 zł) oraz miejskiej Duszniki-Zdrój (8788,71 zł). Łącznie w 30 gminach wartości te przekraczały próg 5000,00 zł per capita. Z kolei najniższe wpływy odnotowały gminy: wiejska Jerzmanowa (959,00 zł) oraz miejsko-wiejskie Polkowice (1009,70 zł) i Bogatynia (1027,21 zł). W skali całego województwa, spośród 165 gmin, w 35 jednostkach wartość dotacji i subwencji na 1 mieszkańca nie przekroczyła poziomu 2000,00 zł.

Analiza transferów dotacyjno-subwencyjnych ujawnia mechanizm wyrównawczy działający w finansach dolnośląskich samorządów. Najwyższe wsparcie per capita trafia do mniejszych gmin o charakterze turystycznym i uzdrowiskowym (Lewin Kłodzki, Lądek-Zdrój), które ponoszą wysokie koszty utrzymania infrastruktury przy ograniczonej liczbie stałych mieszkańców. Z kolei w przypadku gmin o potencjale gospodarczym (Jerzmanowa, Polkowice) minimalny udział dotacji i subwencji stanowi naturalną konsekwencję ich ogromnej niezależności finansowej i wysokich wpływów z podatków lokalnych. Dane te potwierdzają, że system transferów w 2025 r. skutecznie koncentrował środki zewnętrzne w jednostkach o niższej samodzielności dochodowej.

W 2025 r. dotacje pozyskane przez dolnośląskie gminy wyniosły 4292,1 mln zł i były o 29,7 mln zł (tj. o 0,7%) niższe niż w roku poprzednim. Dla porównania, w 2024 r. w odniesieniu do tej kategorii dochodów odnotowano dynamiczny wzrost w ujęciu rocznym – aż o 29,6%, co przekładało się na kwotę 986,1 mln zł. W skali całego kraju spadek łącznej wartości dotacji dla gmin wyniósł 3,6% (podczas gdy w 2024 roku zanotowano tam wzrost o 21,3%).

Wykres 8. Gminy o największych i najmniejszych dotacjach na 1 mieszkańca w 2025 r.
Chart 8. Gminas with the largest and the smallest subsidies per capita in 2025

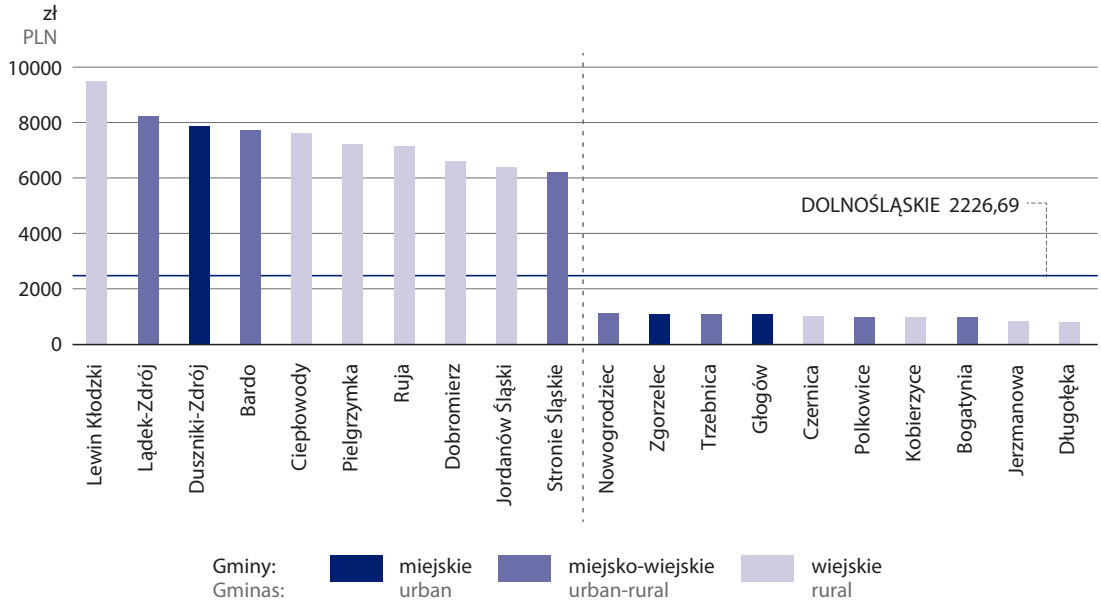

W 2025 r. gminy uzyskały średnio 2226,69 zł dotacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najwyższy ich poziom odnotowano w gminach: wiejskiej Lewin Kłodzki (9393,25 zł), miejsko-wiejskiej Lądek-Zdrój (8178,92 zł) oraz miejskiej Duszniki-Zdrój (7814,77 zł). Z kolei najmniejsze dotacje pozyskały gminy wiejskie Długołęka (804,28 zł) i Jerzmanowa (830,36 zł), a także gmina miejsko-wiejska Bogatynia (984,42 zł). Rozstęp wartości przypadających na 1 mieszkańca pomiędzy skrajnymi gminami (Lewinem Kłodzkim a Długołęką) był blisko 12-krotny.

W 2025 r. poziom dotacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększył się w 88 dolnośląskich gminach (dla porównania, w 2024 r. wzrost odnotowano w 118 jednostkach). Najwyższy przyrost dotacji per capita zanotowano w gminach wiejskich: Jordanów Śląski (6-krotny wzrost), Przeworno (3-krotny) oraz Ciepłowody (2-krotny), przy czym w 12 gminach w województwie dolnośląskim strumień tych funduszy zwiększył się o ponad 100%.

Z kolei ograniczenie poziomu dotacji per capita odnotowano w 75 gminach (w 2024 r. spadek dotyczył 47 jednostek), natomiast w 2 gminach wartość dotacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostała na niezmienionym poziomie. Środki te zostały najmocniej zredukowane w gminach: miejskiej Karpacz (o 70,8%) oraz wiejskich Jerzmanowa (o 65,7%) i Dziadowa Kłoda (o 65,5%). Istotne redukcje (o ponad 50%) objęły 12 gmin.

W 2025 r. dolnośląskie gminy (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) uzyskały dotacje w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kwocie 2226,69 zł (podczas gdy w 2024 r. wynosiły one 2232,87 zł). Dla porównania, wskaźniki ogólnokrajowe kształtowały się na niższym poziomie i wyniosły odpowiednio 2090,47 zł oraz 2159,45 zł. W województwie dolnośląskim 96 gmin otrzymało dotacje per capita powyżej średniej wyliczonej dla tego regionu.

Mapa 3. Dotacje[a] na projekty europejskie uzyskane przez gminy[b] na 1 mieszkańca w 2025 r.
Map 3. Subsidies[a] for European projects obtained by gminas[b] per capita in 2025

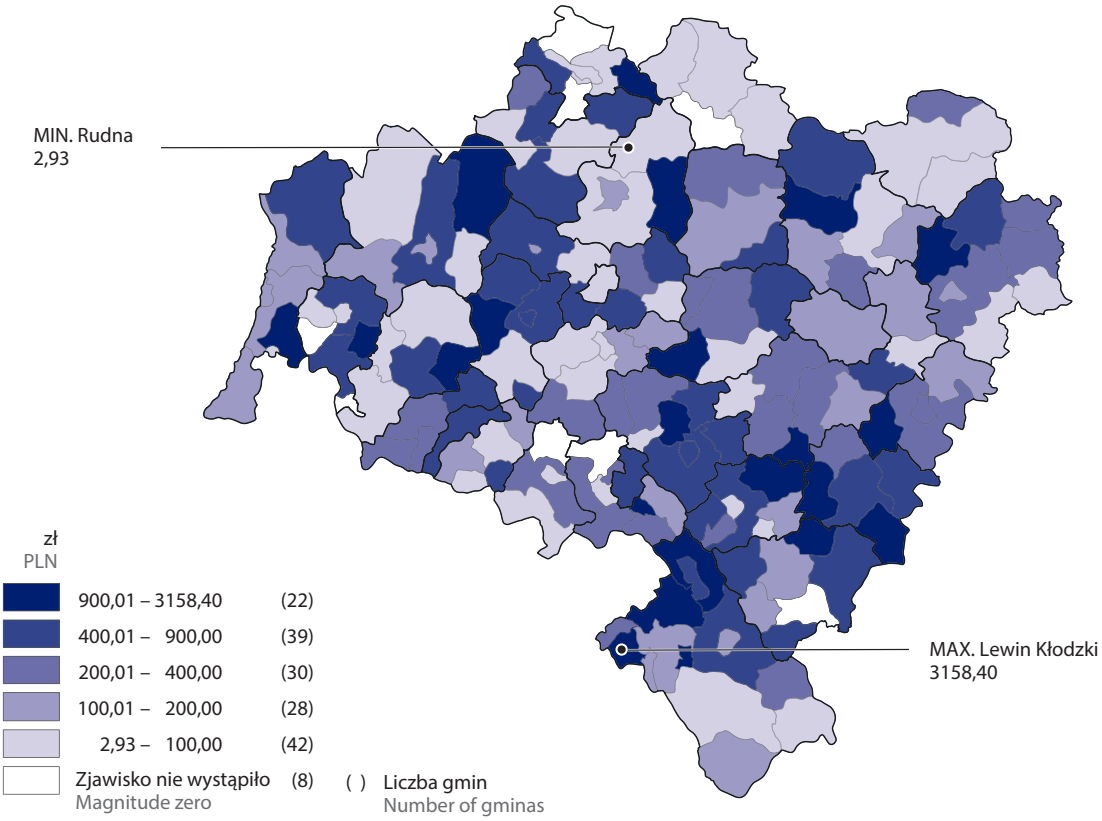

a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.
b Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classication.
b Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Najwyższy poziom dotacji na projekty europejskie w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w następujących gminach wiejskich: Lewin Kłodzki (3158,40 zł), Pielgrzymka (1925,44 zł) oraz Ciepłowody (1861,99 zł). W kolejnych 15 gminach wskaźnik ten przekroczył próg 1000 zł. Z kolei w 42 gminach wartości te były niższe niż 100 zł, z czego w 16 gminach ich wartość per capita nie przekraczała 50 zł. W 2025 r. z dotacji na projekty europejskie nie korzystano w 8 gminach. W 2025 r. dolnośląskie gminy (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) uzyskały na projekty europejskie średnio 280,72 zł na 1 mieszkańca. Dla porównania, w skali całego kraju wskaźnik ten ukształtował się na zbliżonym poziomie i wyniósł 277,50 zł.

Wdrożona reforma finansów JST zastąpiła dotychczasowe części subwencji ogólnej nową kategorią – potrzebami finansowymi jednostek samorządu terytorialnego. Potrzeby te są pokrywane w pierwszej kolejności zwiększonymi dochodami z tytułu udziałów w podatkach PIT i CIT. Dopiero w sytuacji, gdy wpływy podatkowe okazują się niewystarczające, samorządy otrzymują uzupełniającą subwencję ogólną z budżetu państwa. W nowym systemie finansowania potrzeby finansowe stanowią zatem kluczowy element kalkulacyjny służący do wymiarowania ostatecznej wielkości tego wsparcia.

W 2025 r. subwencja ogólna, stanowiąca trzeci zasadniczy rodzaj wpływów do budżetu, odpowiadała za 5,1% dochodów ogółem dolnośląskich gmin, co przełożyło się na kwotę 941,2 mln zł. W ujęciu na 1 mieszkańca dolnośląskie gminy otrzymały z tego tytułu 488,27 zł, przy średniej krajowej kształtującej się na poziomie 981,28 zł.

Wykres 9. Gminy o największych i najmniejszych subwencjach ogólnych na 1 mieszkańca w 2025 r.
Chart 9. Gminas with the largest and the lowest general subventions per capita in 2025

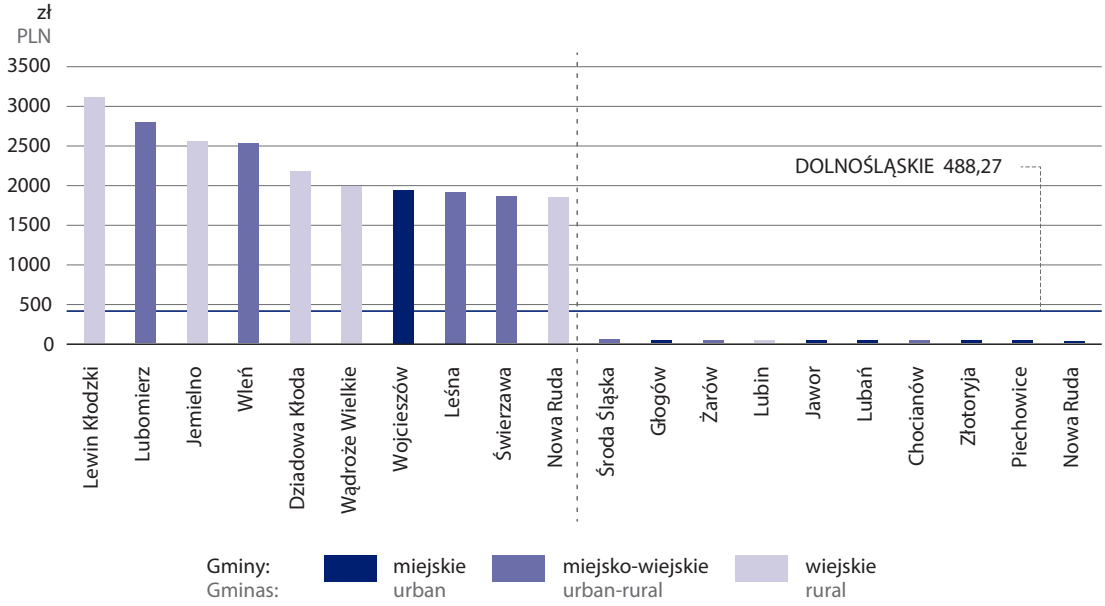

Biorąc pod uwagę zestawienie gmin według wielkości subwencji przypadającej na 1 mieszkańca, w 2025 roku najwyższe wartości zanotowano dla gminy wiejskiej Lewin Kłodzki (3121,58 zł), a w dalszej kolejności dla gminy miejsko-wiejskiej Lubomierz (2799,97 zł) oraz gminy wiejskiej Jemielno (2568,04 zł). Udział subwencji w dochodach ogółem Lewina Kłodzkiego ukształtował się na poziomie 18,0% (co dało 13. lokatę w województwie), Lubomierza – 25,0% (3. lokata), natomiast Jemielna – 27,7% (2. lokata). Najwyższy wskaźnik, a tym samym 1. lokatę w regionie, odnotowała gmina wiejska Dziadowa Kłoda, gdzie udział subwencji w dochodach ogółem wyniósł 28,8%.

Tak znaczne wsparcie subwencyjne pozwoliło wymienionym jednostkom wydatnie zmniejszyć dystans do średniej wojewódzkiej pod względem ogólnych dochodów budżetowych. Dla porównania, najniższe kwoty subwencji w przeliczeniu na 1 mieszkańca otrzymały gminy miejskie: Nowa Ruda (9,05 zł), Piechowice (12,60 zł) oraz Złotoryja (12,81 zł).

Miasta na prawach powiatu

Łączny budżet zamknął się kwotą 11260,0 mln zł (wzrost o 7,3%). Podobnie jak w gminach, motorem wzrostu były dochody własne (skok o 42,2% do poziomu 9635,6 mln zł). Strumień dotacji pozostał na niemal niezmienionym poziomie (spadek o 0,1%), natomiast subwencja ogólna została zredukowana o 87,7%, spadając do kwoty 294,2 mln zł.

W 2025 r. w budżetach miast na prawach powiatu województwa dolnośląskiego zgromadzono dochody ogółem w wysokości 11260,0 mln zł (w 2024 r. – 10491,9 mln zł). Wzrost dochodów wyniósł 7,3%, podczas gdy rok wcześniej wynosił on 21,1%. Dochody te stanowiły 7,6% dochodów wszystkich 66 miast na prawach powiatu w Polsce.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca do budżetów miast na prawach powiatu wpłynęło 12044,25 zł (w 2024 r. – 11173,86 zł). Było to o 1,2% mniej niż średnio w kraju (12195,11 zł). Najwyższy dochód na 1 mieszkańca odnotowano we Wrocławiu – 12240,53 zł (w 2024 r. – 11473,80 zł), a w dalszej kolejności w Jeleniej Górze (11959,52 zł), Wałbrzychu (11394,84 zł) oraz Legnicy (11357,86 zł).

Dochody budżetowe ogółem wzrosły o 13,6% w Legnicy, o 8,1% w Wałbrzychu, o 6,9% w Jeleniej Górze oraz o 6,5% we Wrocławiu. W Legnicy, Jeleniej Górze i Wałbrzychu ubytek demograficzny sprawił, że wskaźniki dynamiki dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca były nieco wyższe niż dynamika dochodów ogółem. Wskaźnik ten wyniósł odpowiednio: 14,9% w Legnicy, 9,5% w Wałbrzychu oraz 8,1% w Jeleniej Górze. Z kolei we Wrocławiu tak przeliczony dochód był o 6,7% wyższy niż w 2024 r.

Wykres 10. Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca
Chart 10. Revenue of budgets of cities with powiat status per capita

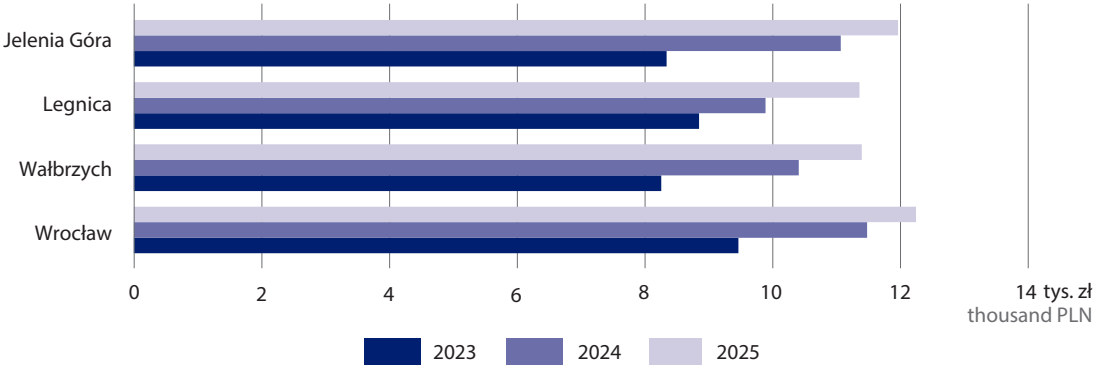

Sumarycznie w strukturze dochodów czterech miast na prawach powiatu dominowały dochody własne, które w 2025 r. osiągnęły kwotę 9635,6 mln zł (w 2024 r. – 6774,7 mln zł). Stanowiło to 85,6% dochodów ogółem (w 2024 r. – 64,6%).

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w poszczególnych miastach wyniósł: 68,9% w Jeleniej Górze, 70,8% w Wałbrzychu, 73,5% w Legnicy oraz 90,9% we Wrocławiu. Dochody własne na 1 mieszkańca we Wrocławiu wyniosły 11124,23 zł (w 2024 r. – 8035,32 zł), przekraczając średnią krajową (9819,96 zł, w 2024 r. – 6874,91 zł). W Legnicy na 1 mieszkańca przypadało 8344,83 zł, w Jeleniej Górze 8236,86 zł, a w Wałbrzychu 8067,56 zł. Średni wskaźnik wojewódzki wynosił 10306,65 zł (w 2024 r. – 7215,09 zł). Przewaga nad średnią krajową w tym zakresie, przy jednoczesnej odwrotnej relacji dotyczącej dochodów ogółem, odzwierciedla relatywnie większą bazę podatkową i wyższy potencjał gospodarczy dolnośląskich miast, które w mniejszym stopniu opierają budżety na zewnętrznych transferach środków (dotacjach i subwencjach).

W 2025 r. w ramach subwencji ogólnej z budżetu państwa 4 miasta na prawach powiatu otrzymały 294,2 mln zł, czyli aż o 87,7% mniej niż w 2024 r. Stanowiło to 2,6% dochodów ogółem, podczas gdy w skali całej Polski odsetek ten wynosił 5,9%. Subwencja ogólna stanowiła 10,4% dochodów ogółem budżetu Jeleniej Góry, 9,3% – Wałbrzycha, 7,2% – Legnicy oraz 0,3% – Wrocławia.

Subwencja ogólna na 1 mieszkańca wynosiła w dolnośląskich miastach na prawach powiatu 314,68 zł, natomiast średnia dla Polski była znacznie wyższa i ukształtowała się na poziomie 716,75 zł.

Udział dotacji w dochodach budżetowych wyniósł 11,8% i był nieco niższy niż w latach ubiegłych (w 2024 r. – 12,7%). W skali kraju obserwowano podobne tendencje (w 2025 r. wskaźnik ten wyniósł 13,6% wobec 13,8% w 2024 r.). Świadczy to o nieco większej samodzielności finansowej miast dolnośląskich. Kwota dotacji ogółem wyniosła 1330,3 mln zł i utrzymała się na niemal niezmienionym poziomie względem roku 2024. Dotacje celowe zmniejszyły się o 4,0% – z 1173,5 mln zł w 2024 r. do 1127,2 mln zł w 2025 r., natomiast dotacje europejskie zwiększyły się ze 158,0 mln zł do 203,1 mln zł (tj. o 28,5%).

Wzrost wartości dotacji europejskich w 2025 r. o 28,5% nastąpił po spadku o 8,2% w roku 2024. Wystąpiły przy tym duże różnice pomiędzy poszczególnymi miastami. W Jeleniej Górze zanotowano wzrost o 133,3% (do 36,1 mln zł, przy spadku o 47,2% w 2024 r.), w Legnicy – wzrost o 160,7% (do 4,2 mln zł, przy spadku o 79,6% w 2024 r.), we Wrocławiu – spadek o 47,8% (do 100,1 mln zł, przy wzroście o 51,1%

w 2024 r.), natomiast w Wałbrzychu – spadek o 6,0% (do 111,0 mln zł, przy wzroście o 18,0% w 2024 r.). W przeliczeniu na 1 mieszkańca środki europejskie wynosiły od 46,24 zł w Legnicy, przez 165,09 zł we Wrocławiu i 489,14 zł w Jeleniej Górze, do 527,25 zł w Wałbrzychu.

Udział dotacji inwestycyjnych wyniósł 64,4% całości dotacji europejskich (w skali kraju było to 74,0%), przy czym w poszczególnych miastach wskaźnik ten ukształtował się na poziomie: 57,7% w Legnicy, 57,9% we Wrocławiu, 71,9% w Wałbrzychu oraz 74,2% w Jeleniej Górze.

Powiaty

Powiaty zanotowały wzrost dochodów ogółem o 10,1% (do poziomu 4838,3 mln zł). Jednostki te odnotowały najwyższą ze wszystkich szczebli samorządu dynamikę wzrostu dochodów własnych, zwiększając je aż o 88,0% (do 2821,4 mln zł). Jako jedyny szczebel lokalny zarejestrowały też wyraźny, 22,7% wzrost dotacji (do 1254,4 mln zł). Z kolei w strukturze subwencji ogólnej nastąpiło ich zmniejszenie o 59,2% (do poziomu 762,5 mln zł).

Powiaty (bez miast na prawach powiatu) województwa dolnośląskiego w 2025 r. osiągnęły dochody ogółem w wysokości 4838,3 mln zł. Było to o 445,2 mln zł więcej niż rok wcześniej. Wzrost względny wyniósł 10,1% (w 2024 r. – 27,3%), podczas gdy w skali całej Polski dochody wzrosły nieco wolniej (o 9,0%, a w 2024 r. o 22,8%). W 2025 r. w 23 powiatach odnotowano wzrost dochodów, w tym największy w powiatach: legnickim (o 26,1%), jaworskim (o 25,1%) i górowskim (o 24,9%). W pozostałych 3 powiatach – lubińskim, strzelińskim oraz średzkim – odnotowano zmniejszenie dochodów odpowiednio o: 7,2%, 1,9% i 1,4%.

Najwyższe dochody uzyskały powiaty o jednej z największych liczb mieszkańców: kłodzki – 434,9 mln zł (wzrost o 2,6%), świdnicki – 359,3 mln zł (wzrost o 21,8%) i wrocławski – 270,9 mln zł (wzrost o 2,3%). Z kolei najniższe dochody budżetowe miały powiaty: złotoryjski – 100,3 mln zł (wzrost o 4,8%), górowski – 102,2 mln zł (wzrost o 24,9%) oraz wałbrzyski – 107,7 mln zł (wzrost o 17,0%). I choć wartości bezwzględne były tam najniższe w województwie, to w ciągu roku sytuacja dochodowa tych jednostek uległa poprawie.

Średnie dochody powiatów przypadające na 1 mieszkańca w 2025 r. ukształtowały się na poziomie 2510,06 zł (w 2024 r. – 2269,72 zł). W skali kraju wskaźnik ten był niższy niż w województwie dolnośląskim i wyniósł 2405,86 zł. Najwyższą wartość dochodów na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach: lwóweckim (3832,71 zł), jaworskim (3472,57 zł) oraz milickim (3317,39 zł), natomiast najniższą w powiatach: wrocławskim (1403,17 zł), średzkim (1851,18 zł) i trzebnickim (1977,51 zł).

Szczebel powiatowy samorządów w relacji do pozostałych jednostek charakteryzuje niższy udział dochodów własnych oraz wyższy udział dotacji i subwencji. Samodzielność finansowa powiatów została jednak zwiększona po zmianie przepisów obowiązujących od 2025 r. W rezultacie nastąpiło wzmocnienie finansów jednostek samorządu terytorialnego poprzez zwiększenie dochodów własnych oraz oparcie zasilania finansowego JST na dochodach wynikających z lokalnej bazy podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Wpływy z dochodów własnych w powiatach województwa wyniosły w 2025 r. 2821,4 mln zł (o 88,0% więcej niż w 2024 r.). Ich udział w całości budżetów wynosił 58,3% (w 2024 r. – 34,2%) i był zbliżony do wyniku w skali kraju, gdzie wskaźnik ten wynosił 57,1% (w 2024 r. – 34,0%). Zdecydowanie najwyższy udział notowano w powiecie wrocławskim (86,8%), a w dalszej kolejności w powiatach lubińskim (81,5%) i trzebnickim (71,1%). Najmniejszy wkład dochodów własnych w dochody ogółem wystąpił w powiatach: lwóweckim (36,7%), górowskim (40,3%) i wołowskim (42,4%).

W 2025 r. powiaty zanotowały wzrost dotacji o 22,7%. Była to kontynuacja trendu z 2024 r., kiedy to dotacje wzrosły o 9,4% w ujęciu r/r. W skali całej Polski dotacje pozyskane przez powiaty zwiększyły się o 10,9% (w 2024 r. odnotowano wzrost o 9,3%). W 2025 r. kwota dotacji wyniosła 1254,4 mln zł (w 2024 r. – 1022,0 mln zł), co stanowiło 25,9% dochodów ogółem powiatów (w 2024 r. – 23,3%). Dotacje na projekty europejskie wzrosły aż o 92,1% (do poziomu 190,1 mln zł). Najwyższy udział dotacji w dochodach budżetowych odnotowano w powiatach: karkonoskim (37,2%), wołowskim (36,2%) oraz lwóweckim (36,1%), natomiast najniższy w powiatach: wrocławskim (12,6%), lubińskim (16,1%) i dzierżoniowskim (18,4%).

Dotacje ogółem na 1 mieszkańca wyniosły w województwie dolnośląskim 650,77 zł (w 2024 r. – 528,01 zł), natomiast w skali kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 572,20 zł. Najwyższą wartość tego parametru odnotowano w powiatach: lwóweckim (1383,43 zł), wołowskim (1155,34 zł) oraz jaworskim (1088,94 zł). Z kolei najniższe wpływy uzyskały powiaty: wrocławski (176,56 zł), dzierżoniowski (386,14 zł) i lubiński (422,75 zł). Jeśli chodzi o dotacje na projekty europejskie w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej otrzymały powiaty: jaworski (383,64 zł), strzeliński (237,18 zł) oraz lwówecki (204,31 zł). Najmniejsze fundusze unijne zasiliły budżety powiatów: oławskiego (14,38 zł), wrocławskiego (18,50 zł) oraz karkonoskiego (30,96 zł).

Kolejnym źródłem wpływów do budżetów dolnośląskich powiatów w 2025 r. była **subwencja ogólna**. W relacji do roku poprzedniego została ograniczona o ponad połowę – o 59,2% r/r (w 2024 r. odnotowano wzrost o 36,8%), przy zbliżonym spadku w skali kraju (o 51,1%). W ramach subwencji ogólnej wpłynęło 762,5 mln zł (w 2024 r. – 1870,5 mln zł), a jej udział w dochodach powiatów ogółem wyniósł 15,8% (w 2024 r. – 42,6%). W powiatach górowskim, strzelińskim i kłodzkim subwencja stanowiła blisko jedną trzecią dochodów (odpowiednio: 32,3%, 29,8% i 28,0%). Najmniejszy jej udział odnotowano w powiatach: wrocławskim (0,7%), polkowickim (0,8%) i średzkim (1,0%).

Województwo samorządowe

Województwo: Samorząd województwa dolnośląskiego wykazuje zupełnie inną specyfikę. Dochody ogółem wzrosły o 15,2% (do kwoty 3067,9 mln zł). W przeciwieństwie do szczebli lokalnych, dochody własne województwa rosły najwolniej (jedynie o 5,2%). Głównymi czynnikami wzrostu budżetu regionalnego były dotacje, które zwiększyły się o 45,4% (do 950,7 mln zł) oraz subwencja ogólna, która wzrosła – o 7,0% (do poziomu 309,3 mln zł).

W 2025 r. dochody ogółem samorządu województwa dolnośląskiego wyniosły 3067,9 mln zł i były o 405,8 mln zł (tj. o 15,2%) wyższe niż rok wcześniej (w 2024 r. wzrost wyniósł odpowiednio: 528,5 mln zł i 24,8%). W tym samym okresie dochody województw w skali całej Polski wzrosły średnio o 8,2% (w 2024 r. o 11,2%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody województwa wynosiły 1071,77 zł (w 2024 r. – 926,11 zł), podczas gdy średnia w kraju ukształtowała się na poziomie 1034,23 zł. Województwo dolnośląskie zajęło pod tym względem 8. lokatę w kraju.

Podobnie jak w przypadku powiatów, dochody samorządowych województw są w podobnym stopniu zależne od dotacji i subwencji. Dochody własne są skorelowane z poziomem rozwoju gospodarczego, lecz poziom dochodów własnych tylko częściowo decyduje o względnej pozycji województw w kraju dla dochodów ogółem.

Dochody własne stanowiły ponad połowę dochodów województwa (58,9%). Udział ten uległ zmniejszeniu r/r o 5,6 p.proc. (w 2024 r. odnotowano spadek o 8,5 p.proc.). W Polsce udział dochodów własnych zmalał z 61,8% w 2024 r. do poziomu 57,7% w 2025 r. W skali kraju występowało bardzo duże zróżnicowanie udziału dochodów własnych w dochodach ogółem – od 29,0% w województwie podlaskim do 85,5% w województwie mazowieckim. Dane te obrazują poziom samodzielności finansowej poszczególnych regionów: podczas gdy w województwie mazowieckim była ona najwyższa, województwo dolnośląskie zajęło pod tym względem 6. lokatę. Z kolei najmniejszą samodzielnością charakteryzowały się województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie oraz zachodniopomorskie.

Zmniejszenie udziału dochodów własnych w dochodach ogółem w 2025 r. wynikało z niewielkiego wzrostu dochodów własnych (o 5,2%) przy jednoczesnym znacznym wzroście dotacji (o 45,4%). Dochody własne na 1 mieszkańca województwa dolnośląskiego ukształtowały się w 2025 r. na poziomie 631,59 zł (w 2024 r. – 598,02 zł), przy średniej wartości dla Polski wynoszącej 596,50 zł. Województwo dolnośląskie zajęło pod tym względem 5. lokatę w kraju.

Kolejna część dochodów województwa w kwocie 950,7 mln zł pochodziła z dotacji wraz ze środkami uzyskanymi w ramach projektów europejskich. Ich udział w dochodach wyniósł 31,0% (w 2024 r. – 24,6%) i był wyższy niż średnia w skali kraju (27,6%, w 2024 r. – 20,4%). Największy udział dotacji zanotowało województwo podlaskie (47,3%), natomiast najmniejszy – mazowieckie (14,2%). Województwo dolnośląskie zajęło pod tym względem 6. lokatę.

W 2025 r. województwa mazowieckie, lubelskie i dolnośląskie należały do tych, w których dotacje europejskie stanowiły najniższy udział w dochodach ogółem, tj. odpowiednio: 7,5%, 13,0% i 13,1%. Najwyższy poziom odnotowano w województwie podlaskim (35,1%).

Fundusze europejskie przeznaczane są w dużym stopniu na inwestycje, jednak województwo dolnośląskie odbiegało od tej tendencji. Wartość wsparcia dla inwestycji województwa zmniejszyła się z 213,8 mln zł w 2024 r. do 167,1 mln zł w 2025 r. (spadek o 21,9%). Udział środków europejskich przeznaczonych na dotacje inwestycyjne wyniósł 41,5% (w 2024 r. – 58,2%), przy średniej wartości dla kraju wynoszącej 56,1% (w 2024 r. – 46,1%). Największy udział odnotowano w województwach podlaskim (81,4%) oraz pomorskim (81,0%).

Subwencja ogólna miała w 2025 r. 10,1% udział w dochodach ogółem województwa dolnośląskiego (w 2024 r. – 10,9%) i wyniosła 309,3 mln zł, natomiast średnia wartość w skali kraju wynosiła 14,7% (w 2024 r. – 17,8%). W słabiej rozwiniętych regionach jej udziały były najwyższe – w województwie lubelskim odsetek ten wyniósł 37,8%, w świętokrzyskim 33,9%, a w warmińsko-mazurskim 33,2%. Najmniejsze znaczenie subwencja miała dla budżetów województw: mazowieckiego (0,2%), pomorskiego (0,4%), śląskiego (2,9%), wielkopolskiego (3,3%) oraz dolnośląskiego (10,1%).

Rozdział 2
Chapter 2

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego
Expenditure of local government units

Wydatki ogółem JST w województwie dolnośląskim w 2025 r. wyniosły łącznie 37535,7 mln zł i były o 11,0% wyższe od zrealizowanych rok wcześniej (33828,4 mln zł). Krajowy wzrost wydatków również był większy i wyniósł 7,9% (wzrost z 432230,7 mln zł do 466393,2 mln zł).

Tablica 7. Wydatki budżetów JST województwa dolnośląskiego
Table 7. Expenditure budgets of LGU of Dolnośląskie Voivodship

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w mln zł in million PLN			2024 = 100
Ogółem **Total**	**29912,1**	**33828,4**	**37535,7**	**111,0**
Gminy Gminas	15026,9	16752,1	18023,1	107,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	9473,6	10610,1	11729,4	110,5
Powiaty Powiats	3568,0	4202,9	4748,6	113,0
Województwo Voivodship	1843,7	2263,3	3034,6	134,1

W 2025 r. wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim kształtowały się następująco:

- w gminach (bez miast na prawach powiatu) wyniosły ogółem 18023,1 mln zł (wzrost o 7,6% r/r), wydatki majątkowe wyniosły 4618,3 mln zł (wzrost o 19,0% r/r), w tym wydatki inwestycyjne stanowiły 93,1% tej kwoty (4297,6 mln zł, wzrost o 17,5% r/r),
- w miastach na prawach powiatu wyniosły ogółem 11729,4 mln zł (wzrost o 10,5% r/r), wydatki majątkowe liczyły 1423,9 mln zł (wzrost o 10,7% r/r), w tym wydatki inwestycyjne stanowiły 89,9% tej kwoty (1280,3 mln zł, wzrost o 22,0% r/r),
- w powiatach wyniosły ogółem 4748,6 mln zł (wzrost o 13,0% r/r), wydatki majątkowe liczyły 848,2 mln zł (wzrost o 32,2% r/r), w tym wydatki inwestycyjne stanowiły 98,7% tej kwoty (837,4 mln zł, wzrost o 31,2% r/r),
- na poziomie wojewódzkim wyniosły ogółem 3034,6 mln zł (wzrost o 34,1% r/r), wydatki majątkowe liczyły 1242,5 mln zł (wzrost o 59,8% r/r), w tym wydatki inwestycyjne stanowiły 90,3% tej kwoty (1121,8 mln zł, wzrost o 78,2% r/r).

Analiza budżetów dolnośląskich JST w 2025 r. wykazała, iż w 150 jednostkach wystąpił wzrost wydatków ogółem (76,5%). W pozostałych 46 jednostkach (tj. 42 gminach i 4 powiatach) poziom wydatków r/r nie zwiększył się.

Tablica 8. Wydatki JST województwa dolnośląskiego według kategorii
Table 8. Expenditure of LGU of Dolnośląskie Voivodship by categories

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w mln zł in million PLN			2024 = 100
Ogółem **Total**	**29912,1**	**33828,4**	**37535,7**	**111,0**
Wydatki bieżące Current expenditure	22779,8	27243,2	29402,8	107,9
Wydatki majątkowe Property expenditure	7132,3	6585,2	8132,9	123,5
w tym inwestycyjne of which investment	6492,6	5975,4	7537,1	126,1
Gminy **Gminas**	**15026,9**	**16752,1**	**18023,1**	**107,6**
Wydatki bieżące Current expenditure	10758,3	12872,4	13404,8	104,1
Wydatki majątkowe Property expenditure	4268,5	3879,7	4618,3	119,0
w tym inwestycyjne of which investment	3977,8	3658,3	4297,6	117,5
Miasta na prawach powiatu **Cities with powiat status**	**9473,6**	**10610,1**	**11729,4**	**110,5**
Wydatki bieżące Current expenditure	7852,7	9323,6	10305,5	110,5
Wydatki majątkowe Property expenditure	1620,9	1286,4	1423,9	110,7
w tym inwestycyjne of which investment	1396,4	1049,4	1280,3	122,0
Powiaty **Powiats**	**3568,0**	**4202,9**	**4748,6**	**113,0**
Wydatki bieżące Current expenditure	2938,9	3561,3	3900,4	109,5
Wydatki majątkowe Property expenditure	629,1	641,6	848,2	132,2
w tym inwestycyjne of which investment	623,0	638,3	837,4	131,2
Województwo **Voivodship**	**1843,7**	**2263,3**	**3034,6**	**134,1**
Wydatki bieżące Current expenditure	1229,9	1485,9	1792,1	120,6
Wydatki majątkowe Property expenditure	613,8	777,5	1242,5	159,8
w tym inwestycyjne of which investment	495,4	629,4	1121,8	178,2

Biorąc pod uwagę strukturę wydatków można zauważyć, iż w 2025 r. w woj. dolnośląskim udział gmin w wydatkach ogółem był bliski 50% (48,0%, rok wcześniej – 49,5%), następne pod względem wielkości były wydatki miast na prawach powiatu – 31,2% (spadek o 0,2 p.proc. r/r – 31,4%), kolejno wydatki powiatów – 12,7% (wzrost o 0,3 p.proc. r/r – 12,4%) oraz wydatki samorządowego województwa – 8,1% (wzrost o 1,4 p.proc. r/r – 6,7%).

Wykres 11. Struktura wydatków budżetów według form JST
Chart 11. Structure of expenditure of budgets by forms of LGU

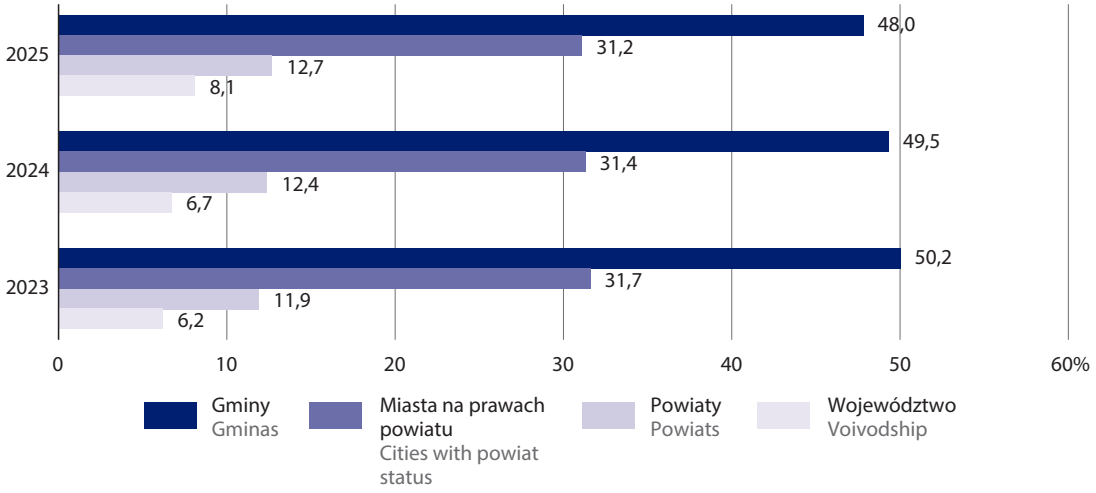

Struktura wydatków JST województwa dolnośląskiego jest zbliżona do ogólnopolskiej. W 2025 r. w kraju udział wydatków gmin stanowił 46,7% (mniej o 1,3 p.proc. niż w woj. dolnośląskim), 32,6% w miastach na prawach powiatu (więcej o 1,4 p.proc.), 12,6% w powiatach (mniej o 0,1 p.proc.), zaś wydatki poniesione przez samorządy województw wyniosły – 8,1% (tak jak w województwie).

Tablica 9. Wydatki budżetów JST województwa dolnośląskiego na 1 mieszkańca
Table 9. Expenditure of LGU of Dolnośląskie Voivodship per capita

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w zł in PLN			2024 = 100
Ogółem **Total**	**10374,87**	**11768,46**	**13113,18**	**111,4**
Gminy Gminas	7746,13	8655,04	9350,25	108,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	10043,96	11299,75	12546,37	111,0
Powiaty Powiats	1839,25	2171,45	2463,52	113,5
Województwo Voivodship	639,47	787,38	1060,14	134,6

Wzrost wydatków JST w województwie dolnośląskim był również widoczny w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w 2025 r. największe wydatki per capita poniosły miasta na prawach powiatu (12546,37 zł), co oznacza wzrost o 11,0% w porównaniu z rokiem wcześniejszym (11299,75 zł). W gminach wskaźnik ten osiągnął wartość 9350,25 zł, tj. o 8,0% więcej r/r (8655,04 zł), w powiatach 2463,52 zł tj. o 13,5% więcej r/r (2171,45 zł), a w województwie 1060,14 zł, tj. o 34,6% więcej r/r (787,38 zł).

W relacji do wartości wydatków budżetów JST na 1 mieszkańca w Polsce, JST zlokalizowane w województwie dolnośląskim zanotowały wartości powyżej średniej krajowej, na szczeblu gmin było to więcej o 715,17 zł, w powiatach więcej o 130,81 zł, w miastach na prawach powiatu więcej o 89,15 zł, zaś wydatki budżetów na poziomie wojewódzkim osiągnęły wartość wyższą o 44,74 zł (w Polsce – 1015,40 zł).

Wykres 12. Wydatki budżetów JST województwa dolnośląskiego na 1 mieszkańca
Chart 12. Expenditure of LGU of Dolnośląskie Voivodship per capita

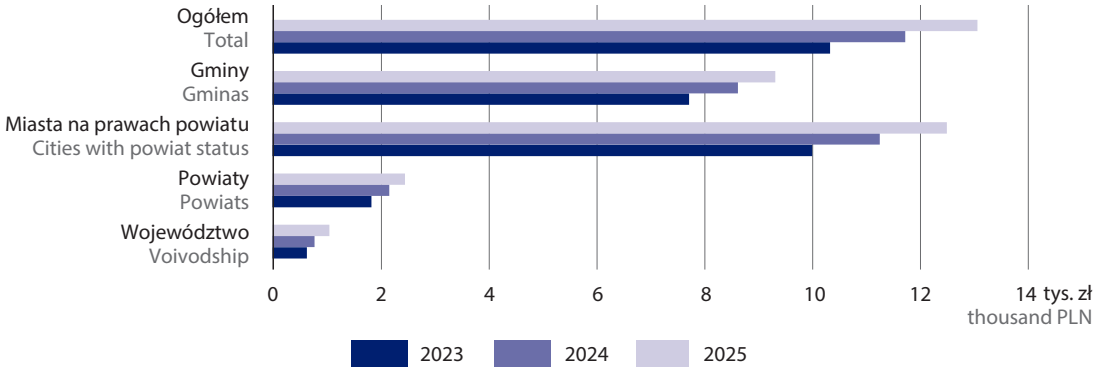

Zróżnicowane zadania realizowane przez samorządy wpływają na wielkość odsetka wydatków bieżących. Bardzo ważnym zadaniem stojącym przed samorządem województwa jest wzmacnianie ponadlokalnych procesów rozwojowych regionu, w dużym stopniu dzięki dokonywaniu inwestycji infrastrukturalnych.

W każdej jednostce samorządu terytorialnego w woj. dolnośląskim wydatki bieżące były większe niż wydatki inwestycyjne. Największa dysproporcja wystąpiła w przypadku miast na prawach powiatu, w których wydatki bieżące były ponad ośmiokrotnie wyższe niż inwestycyjne. Spośród wydatków bieżących ogółem w 2025 r. największy odsetek – 45,6% stanowiły wydatki gmin, następnie miast na prawach powiatu – 35,0%, powiatów – 13,3% i województwa 6,1%. W strukturze wydatków inwestycyjnych udziały poszczególnych szczebli JST liczyły odpowiednio: 57,0%, 17,0%, 11,1% i 14,9%. Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w województwie dolnośląskim ogółem osiągnęły wartość 2633,10 zł.

Tablica 10. Wydatki budżetów JST według rodzajów w 2025 r.
Table 10. Expenditure of budgets of LGU by type in 2025

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			W tym Of which		
				bieżące current	majątkowe inwestycyjne property investment	
	w tys. zł in thousand PLN	2024 = 100	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	w tys. zł in thousand PLN		na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN
Ogółem Total	**37535723,9**	**111,0**	**13113,18**	**29402825,0**	**7537109,0**	**2633,10**
Gminy Gminas	18023114,8	107,6	9350,25	13404836,8	4297643,6	2229,58
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	11729436,4	110,5	12546,37	10305545,9	1280274,5	1369,44
Powiaty Powiats	4748579,9	113,0	2463,52	3900360,3	837358,1	434,41
Województwo Voivodship	3034592,9	134,1	1060,14	1792082,0	1121832,9	391,91

W 2025 r. w województwie dolnośląskim największy udział tych wydatków odnotowano w miastach na prawach powiatu – 87,9%, zaś nieco mniejszy w powiatach – 82,1%. W gminach wydatki bieżące

kształtowały się na poziomie 74,4%, a najmniejszy udział stanowiły w województwie samorządowym – 59,1%. Odsetki te były zbliżone do wartości osiągniętych w kraju ogółem, największa różnica – mniej o 3,1 p.proc. w relacji do średniej krajowej wystąpiła w województwie.

Wykres 13. Struktura wydatków budżetów JST według rodzajów w 2025 r.
Chart 13. Structure of expenditure of budgets of LGU by type in 2025

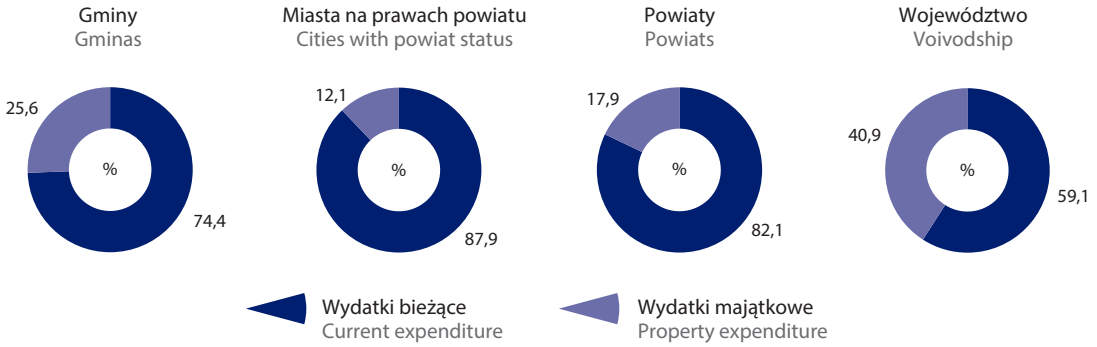

W 2025 r., biorąc pod uwagę wszystkie poziomy jednostek terytorialnych, w województwie dolnośląskim ponad 30% całkowitych wydatków samorządów było kierowane na dział oświata i wychowanie (31,7%, w 2024 r. – 31,1%), natomiast w kraju ogółem całkowite wydatki na ten dział stanowiły 33,6%. Drugim działem pod względem wielkości wydatków był transport i łączność – 14,9% (w 2024 r. – 15,3%), zaś trzecim administracja publiczna – 9,3% (w 2024 r. – 9,1%), następnie gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 8,6%, pomoc społeczna – 6,2%, rodzina – 5,9%, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 4,0%, gospodarka mieszkaniowa – 3,8% i kultura fizyczna – 2,8%. Na pozostałe działy przeznaczono 12,8% wydatków budżetowych. W relacji do 2024 r. w woj. dolnośląskim nie odnotowano znacznych zmian odsetka wydatków w poszczególnych działach, największa zmiana wystąpiła w przypadku działu pomoc społeczna (o 0,8 p.proc. do wartości 6,2%).

Wykres 14. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów
Chart 14. Expenditure of local government units budgets by divisions

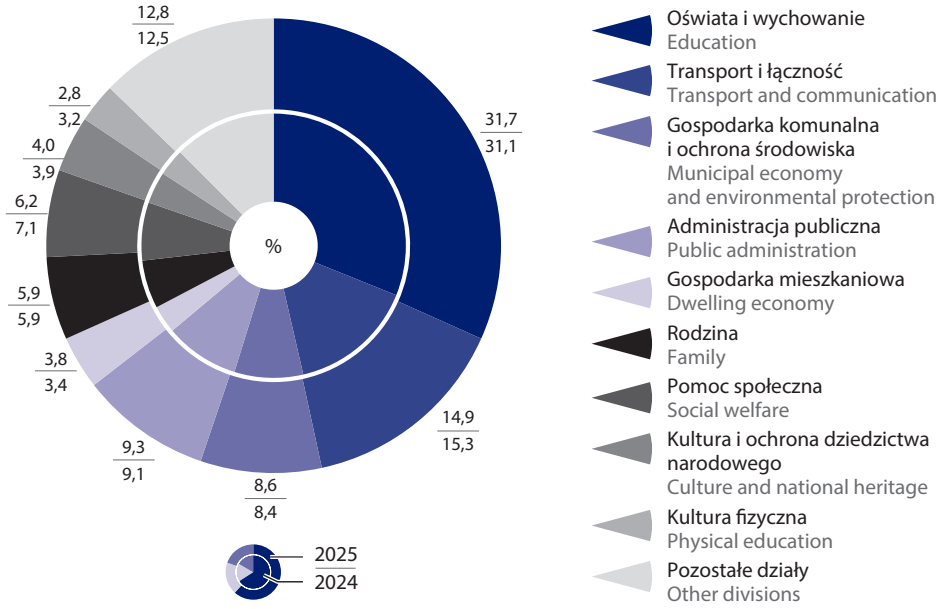

W 2025 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy (łącznie z miastami na prawach powiatu) wydały średnio 10394,11 zł (w 2024 r. o 8,4% mniej – 9518,94 zł). Średnia wartość w kraju była o 510,50 zł mniejsza. Spośród gmin zajmujących w 2025 r. czołowe miejsca pod względem wydatków per capita połowa utrzymała się w pierwszej dziesiątce również w porównaniu z 2024 r., choć nastąpiły zmiany w kolejności. W 2025 r. najwyższe wydatki poniosła gmina Duszniki-Zdrój z kwotą 18996,43 zł. Były one o 66,8% większe niż w 2024 r., gdy gmina znajdowała się na 26. miejscu w województwie. Wysokie wydatki odnotowano również w gminie Grębocice – 18768,18 zł na 1 mieszkańca (2. lokata) i był to wzrost o 2,6% w relacji r/r (w 2024 r. – 18293,51 zł, 4. lokata), podobnie gminy Świeradów-Zdrój i Lądek-Zdrój (odpowiednio 18471,76 zł i 18145,99 zł). Gmina Ciepłowody zanotowała wzrost o 67,4% w relacji r/r do wartości 15379,69 zł (10. lokata, w 2024 r. – 9190,08 zł, 64. lokata). W 67 JST w województwie dolnośląskim wartość wskaźnika przekroczyła średnią krajową, w tym 50,7% stanowiły gminy wiejskie. Najniższe wydatki na 1 mieszkańca w 2025 r. zanotowano w gminie Przemków – 6475,40 zł (mniej o 20,8% w relacji r/r).

Mapa 4. Wydatki ogółem budżetów gmin[a] na 1 mieszkańca w 2025 r.

Map 4. Total expenditure of gminas' budgets[a] per capita in 2025

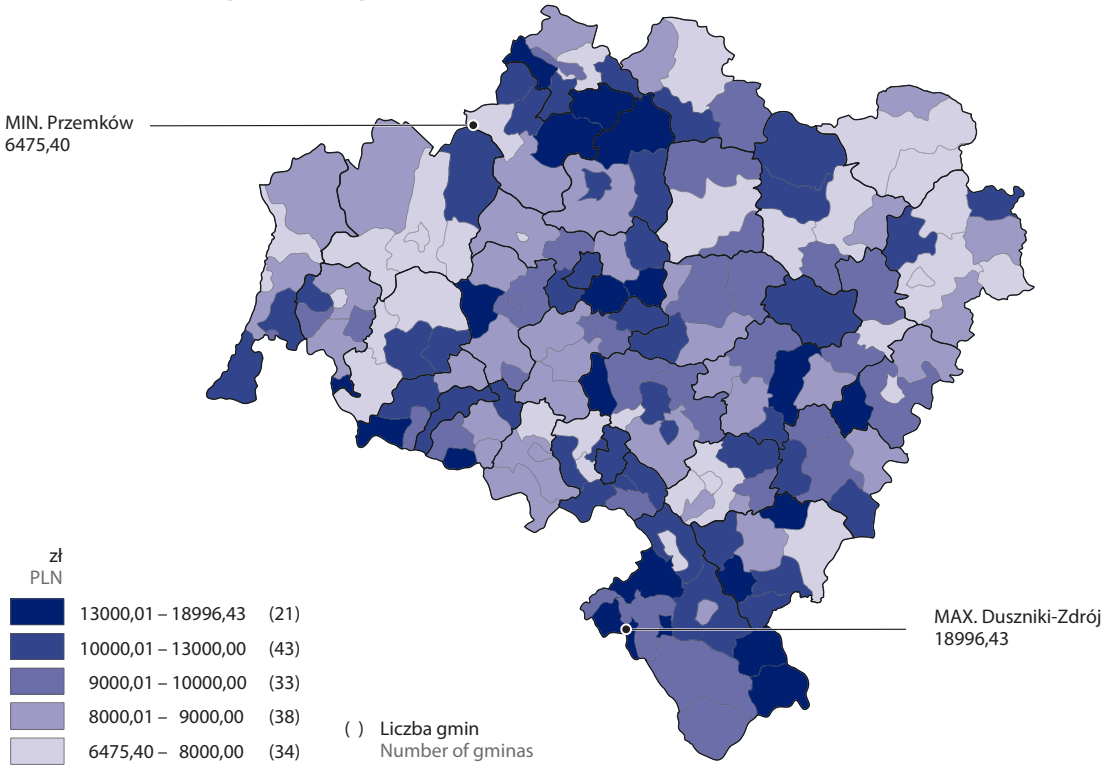

a Wydatki dla miast na prawach powiatu obejmują środki wydatkowane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Total expenditure for cities with powiat status include funds spent under the gmina and powiat parts.

Spośród wszystkich JST miasta na prawach powiatu zanotowały wzrost wydatków budżetów na 1 mieszkańca, przy czym mniejszy niż na poziomie samorządu województwa i w powiatach, lecz większy niż w gminach. W 2024 r. Jelenia Góra, Wałbrzych i Wrocław osiągnęły wartość tego wskaźnika powyżej 10 tys. zł, tylko Legnica tej wartości nie przekroczyła (9995,61 zł). W 2025 r. wydatki budżetu na 1 mieszkańca w Wałbrzychu wzrosły o 13,8%, w Legnicy o 11,2%, we Wrocławiu o 10,9%, a w Jeleniej Górze o 8,1%.

Wykres 15. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca
Chart 15. Expenditure of budgets of cities with powiat status per capita

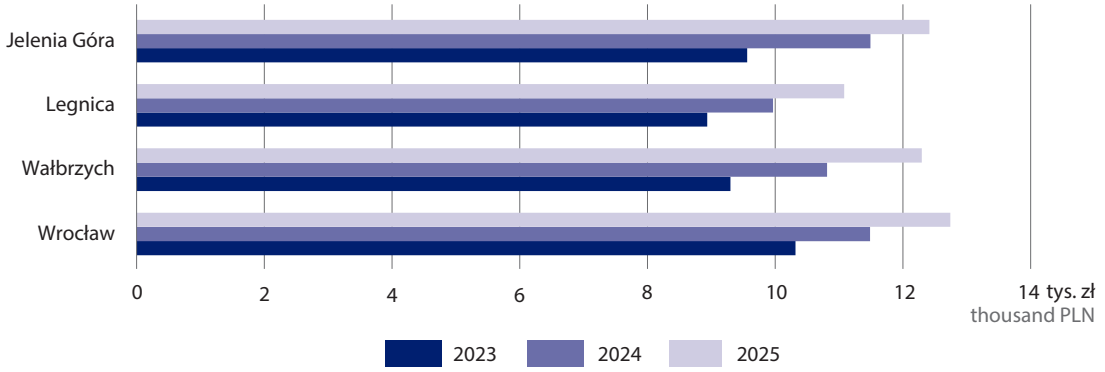

W woj. dolnośląskim w 2025 r. wydatki poniesione na dział oświata i wychowanie w 49,7% pochodziły z budżetów gmin, w 36,3% z miast na prawach powiatu, 12,7% z powiatów oraz 1,3% z województwa. Gminy wraz z miastami na prawach powiatu odpowiadają za główne rodzaje zadań samorządowych, gdyż gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego w Polsce. Potwierdza to proporcja wydatków zrealizowanych przez województwa, powiaty, miasta na prawach powiatu i gminy. Łącznie powiaty i województwo samorządowe zrealizowały nieco ponad jedną piątą ogólnych wydatków samorządowych. Udział powiatów wynosił 12,7%, a województwa 8,1%.

Spośród 8 najważniejszych działów budżetowych w poszczególnych JST najsilniejszymi specjalizacjami samorządowego województwa były podobnie jak we wcześniejszych latach: transport i łączność (udział 19,8% w wydatkach samorządów na ten cel), kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (13,1%) oraz administracja publiczna (8,9%). W pozostałych działach udział wydatków samorządu wojewódzkiego w ogólnych wydatkach nie przekraczał 5,0%.

Powiaty miały największy udział w realizacji zadań związanych z: pomocą społeczną (22,3%), administracją publiczną (15,3%) oraz rodziną (13,9%).

W działach gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz gospodarka mieszkaniowa, gminy i miasta na prawach powiatu zrealizowały odpowiednio 98,4% i 98,1% całości wydatków w regionie. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową były nieznacznie większe w 4 miastach na prawach powiatu (49,8%), niż w 165 gminach (48,3%), zaś w przypadku gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, różnica była bardziej widoczna (64,7% do 33,7%).

Gospodarka mieszkaniowa była jedynym działem, w którym miasta na prawach powiatu poniosły najwyższe wydatki spośród wszystkich typów JST.

Największy wzrost wydatków r/r dotyczył działu gospodarka mieszkaniowa, zaś największy spadek obejmował dział kultura fizyczna na trzech szczeblach JST (poza miastami na prawach powiatu).

Wykres 16. Struktura wydatków budżetowych w głównych działach według form JST w 2025 r.
Chart 16. Structure of budget expenditure in main divisions by forms of LGU in 2025

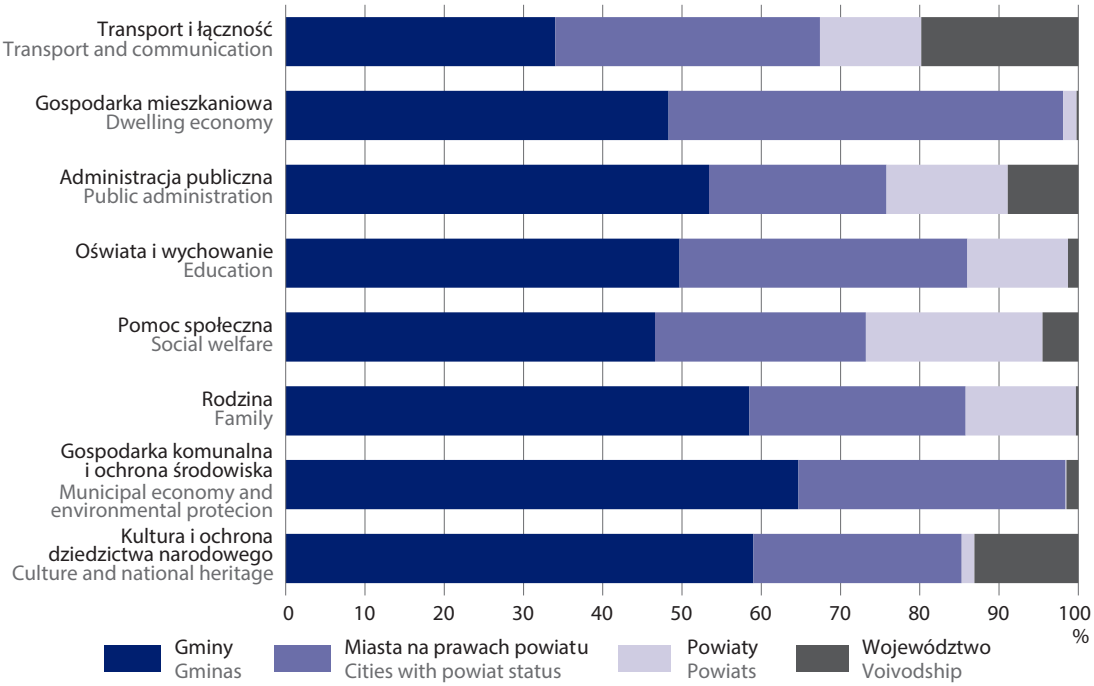

Biorąc pod uwagę wartość wydatków bieżących wszystkich JST, zarówno w województwie dolnośląskim, jak i w kraju w relacji r/r zanotowano wzrost o odpowiednio 7,9% i 7,5%. Na każdym poziomie JST odnotowano zwiększenie wydatków bieżących, w województwie o 20,6%, w miastach na prawach powiatu o 10,5%, w powiatach o 9,5%, a w gminach o 4,1%. Taka tendencja była również widoczna w kraju ogółem. Wydatki bieżące powiatów wzrosły o 8,5%, miast na prawach powiatu o 7,6%, w gminach o 7,3%, a w województwie o 5,6%. Średnie wydatki bieżące na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 8283,27 zł i był to wzrost o 7,3% w relacji r/r (7721,70 zł). Przewaga średniej wojewódzkiej nad krajową wyniosła 3,0% (8042,80 zł). Najwyższe wydatki bieżące per capita odnotowały gminy: Świeradów-Zdrój (12935,88 zł), Karpacz (12737,60 zł), Lądek-Zdrój (12410,42 zł), Szklarska Poręba (12254,98 zł) oraz Polkowice (12058,57 zł). Rok wcześniej gminy te zajmowały odpowiednio lokaty: 8., 5., 1., 9. oraz 3. W 2025 r. tych 5 gmin było jedynymi JST, których wartość wydatków bieżących per capita przekroczyła 12 tys. zł. Natomiast 24 JST w województwie dolnośląskim osiągnęły wartość wskaźnika powyżej średniej krajowej, w tym 37,5% stanowiły gminy wiejskie. Najniższe wydatki bieżące na 1 mieszkańca odnotowano w gminie wiejskiej Bolesławiec (5031,70 zł) oraz w gminie Pieszyce (5034,33 zł).

Mapa 5. Wydatki bieżące budżetów gmin[a] na 1 mieszkańca w 2025 r.

Map 5. Current expenditure of gminas' budgets[a] per capita in 2025

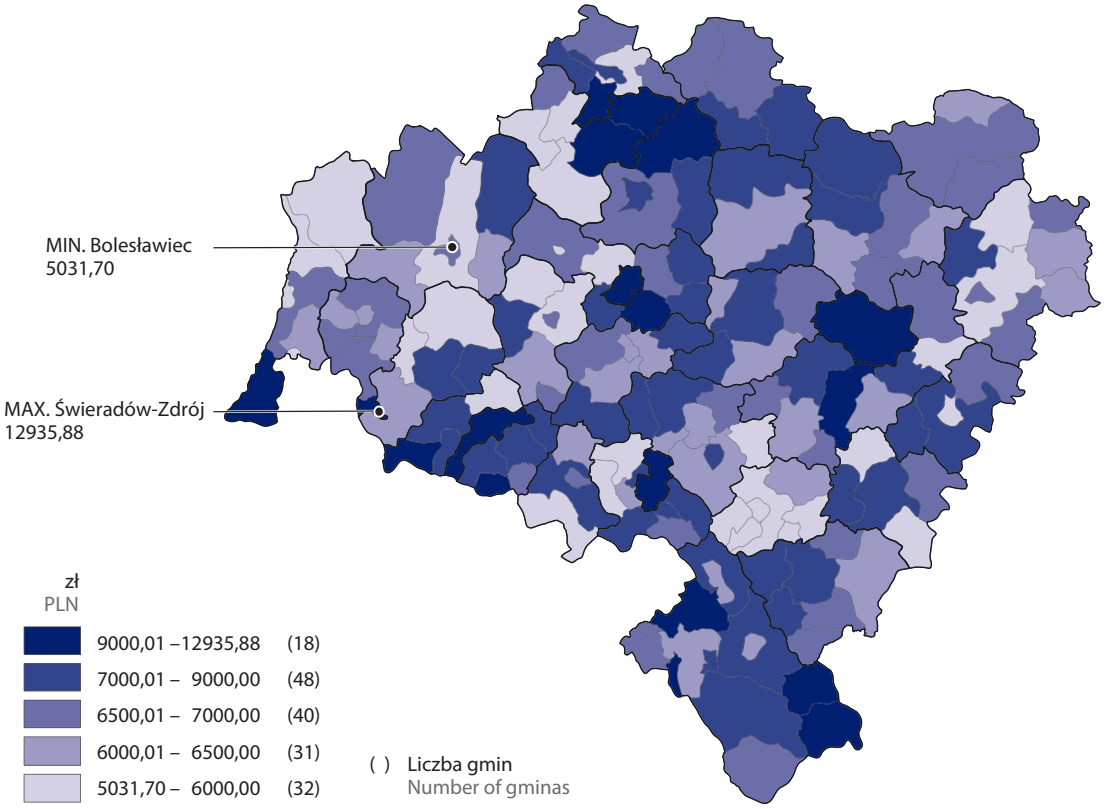

a Wydatki dla miast na prawach powiatu obejmują środki wydatkowane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Total expenditure for cities with powiat status include funds spent under the gmina and powiat parts.

W 2025 r. **wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca** poniesione łącznie przez dolnośląskie gminy i miasta na prawach powiatu były o 13,0% wyższe niż średnio w kraju. Największe wydatki inwestycyjne realizowały jednostki znajdujące się w czołówce pod względem wydatków ogółem, gdyż inwestycje są czynnikiem znacznie różnicującym ogólny poziom wydatków gmin. Wskaźnik wydatków inwestycyjnych budżetów gmin na 1 mieszkańca był najwyższy w gminach: Duszniki-Zdrój (9350,53 zł), Ciepłowody (8594,19 zł), Bardo (8036,11 zł), Grębocice (7786,15 zł) oraz Lewin Kłodzki (7780,85 zł). Rok wcześniej gminy te zajmowały odpowiednio lokaty: 68., 42., 86., 2. oraz 1. W 2025 r. 3 gminy osiągnęły wartość wydatków inwestycyjnych per capita przekraczającą 8 tys. zł, natomiast w 2024 r. żadna JST w województwie dolnośląskim nie osiągnęła takiego wyniku. 48 JST osiągnęło wartość wskaźnika poniżej średniej krajowej, w tym 3 miasta na prawach powiatu, tj. Jelenia Góra (1382,55 zł), Wrocław (1238,92 zł) i Legnica (1212,50 zł). Najniższe wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Góra (570,73 zł) oraz gminie miejskiej Zgorzelec (594,43 zł) i tylko w tych jednostkach samorządu terytorialnego ich wartość nie przekroczyła 600 zł.

Mapa 6. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin[a] na 1 mieszkańca w 2025 r.
Map 6. Investment expenditures of gminas' budgets[a] per capita in 2025

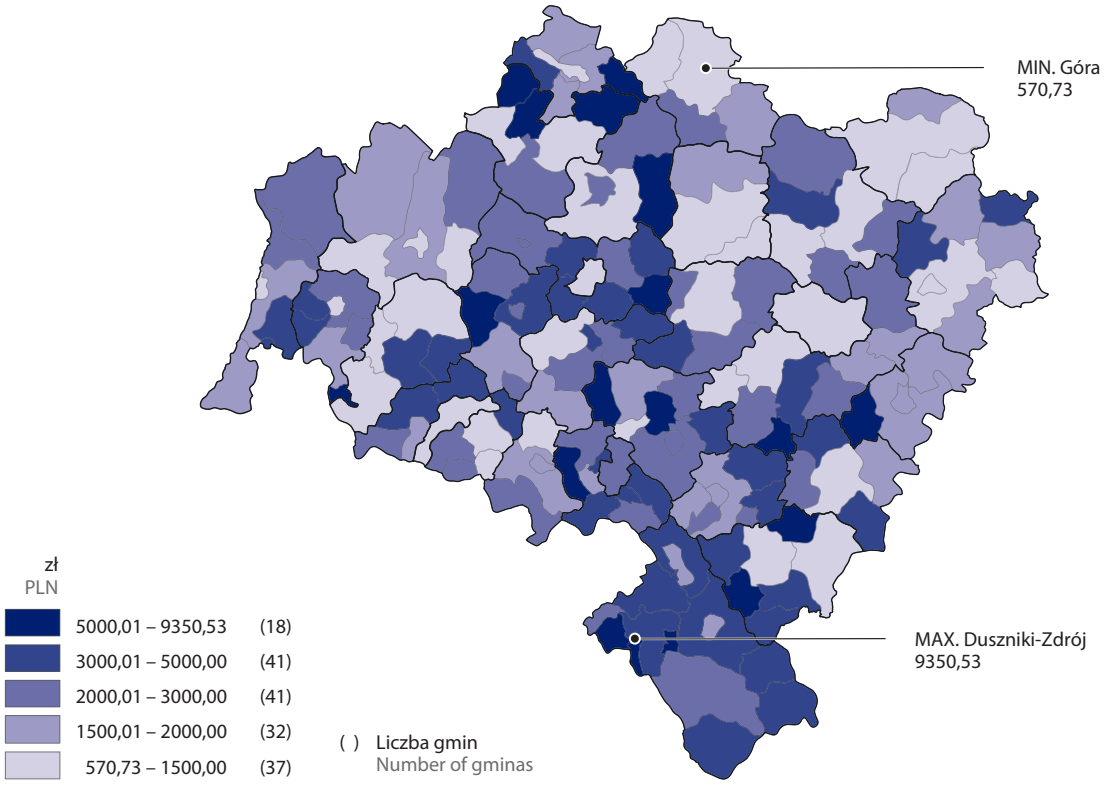

a Wydatki dla miast na prawach powiatu obejmują środki wydatkowane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Total expenditure for cities with powiat status include funds spent under the gmina and powiat parts.

W 2025 r. udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w woj. dolnośląskim wahał się od 4,9% w gminie Polkowice (w 2024 r. – 10,6%) do 55,9% w gminie Ciepłowody (w 2024 r. – 34,1%). Średnio w województwie dolnośląskim JST na poziomie gmin i miast na prawach powiatu przeznaczały 18,7% wydatków na cele inwestycyjne i był to odsetek o 1,2 p.proc. większy niż w kraju ogółem (17,5%). Najwyższy udział tych wydatków odnotowano w gminach: Ciepłowody (55,9%), Czarny Bór (53,9%), Lewin Kłodzki (53,2%), Radwanice (52,5%) oraz Dobromierz (49,8%). W 2024 r. te JST zajmowały odpowiednio miejsca: 26., 11., 1., 5. oraz 53. W 2024 r. tylko w 2 gminach udział wydatków na cele inwestycyjne w wydatkach ogółem przekroczył 50,0% (Lewin Kłodzki i Polanica-Zdrój, odpowiednio 52,4% i 51,2%), zaś w 2025 r. były 4 takie JST. W 35 jednostkach samorządu terytorialnego udział wydatków inwestycyjnych był poniżej średniej krajowej, w tym w 3 miastach na prawach powiatu, tj. Jeleniej Górze (11,1%), Legnicy (10,9%) i Wrocławiu (9,7%). Gmina Polkowice (4,9%) była jedyną, w której udział wydatków inwestycyjnych nie przekroczył 5,0% (w 2024 r. nie wystąpiły takie JST).

Mapa 7. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem[a] w 2025 r.

Map 7. Share of investment expenditure in total expenditure[a] w 2025

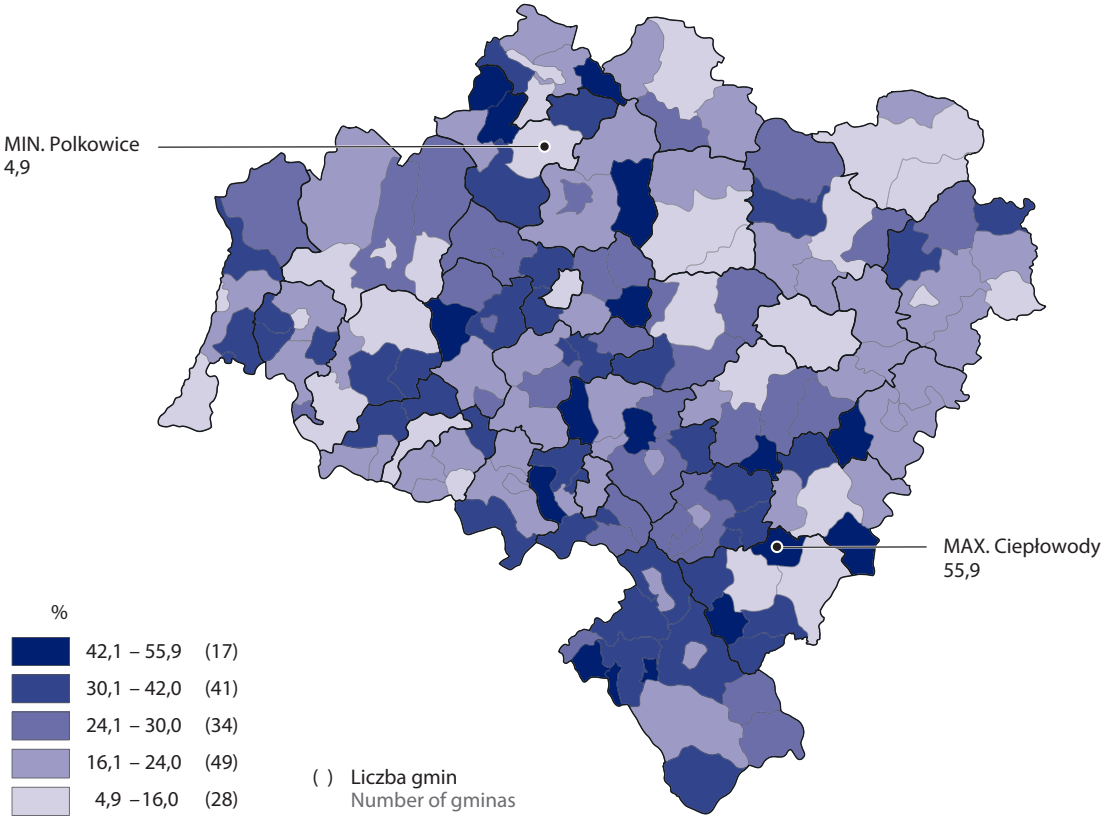

a Wydatki dla miast na prawach powiatu obejmują środki wydatkowane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Total expenditure for cities with powiat status include funds spent under the gmina and powiat parts.

Wśród wydatków budżetowych w 2025 r. w województwie dolnośląskim zanotowano wzrost wydatków na cele społeczne, o 4,1% w relacji r/r, podobnie jak w kraju ogółem (więcej o 9,2%). Najbardziej w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrosły wydatki na główne cele społeczne na szczeblu wojewódzkim, zarówno w województwie dolnośląskim jak i w całym kraju (odpowiednio o 50,4% oraz o 36,5%). W powiatach w 2025 r. wzrost wydatków ukierunkowanych na cele społeczne liczył 17,0%, w miastach na prawach powiatu – 7,8%, zaś w gminach wystąpił spadek o 4,2%. Biorąc pod uwagę powiaty, miasta na prawach powiatu oraz gminy w kraju ogółem, w relacji do roku 2024 zanotowano odpowiednio wzrost o: 16,0%, 10,1% i o 5,1% wartości wydatków przeznaczonych na cele społeczne. W województwie dolnośląskim w 2025 r. 13,1% wydatków było przeznaczonych głównie na cele społeczne i był to spadek o 0,9 p.proc. w relacji r/r.

Tablica 11. Wydatki budżetów samorządowych na główne cele społeczne[a]
Table 11. Expenditure of local government budgets for the main social purposes[a]

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w tys. zł in thousand PLN			2024 = 100
Ogółem **Total**	**3805485,2**	**4738842,5**	**4931422,1**	**104,1**
Gminy Gminas	1883899,7	2528209,8	2421658,2	95,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	1099783,8	1243689,2	1340225,5	107,8
Powiaty Powiats	759979,3	853049,1	998213,4	117,0
Województwo Voivodship	61822,5	113894,3	171325,0	150,4

a Działy: 852 – pomoc społeczna, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 855 – rodzina.
a Divisions: 852 – social assistance, 853 – other tasks in sphere of social policy, 855 – family.

Wskaźniki dochodów i wydatków budżetów gmin na 1 mieszkańca w podziale na powiaty wskazują, że w większości JST w województwie dolnośląskim wartość dochodów jest większa od wartości wydatków. W 2025 r. w 10 powiatach dochody na 1 mieszkańca były mniejsze niż wydatki, z czego największa różnica wystąpiła w powiecie trzebnickim (5,7%). Największe wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2025 r. odnotowano w powiatach: polkowickim, kłodzkim, karkonoskim i te jednostki znalazły się również wśród 5 powiatów o największych dochodach na 1 mieszkańca (1., 2. i 4. lokata). Wśród powiatów, w których dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca były wyższe od wydatków, największa różnica między tymi wartościami wystąpiła w powiatach: bolesławieckim (o 9,5% dochody większe od wydatków), kamiennogórskim (o 8,7%) i lubińskim (o 7,8%).

Wykres 17. Dochody i wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca według powiatów w 2025 r.
Chart 17. Revenue and expenditure of gminas' budgets per capita by powiats in 2025

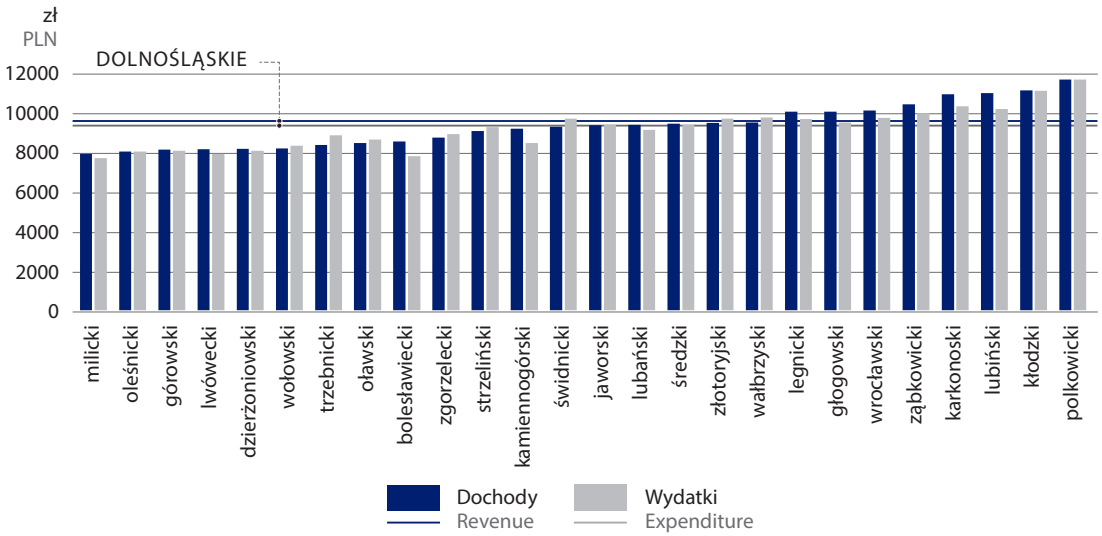

W województwie dolnośląskim w większości budżetów powiatów dochody na 1 mieszkańca były wyższe niż wydatki, w 8 powiatach wydatki przeważały nad dochodami (trzebnicki, zgorzelecki, strzeliński, karkonoski, kłodzki, legnicki, wołowski, milicki), jednak w żadnym z nich różnica nie była większa niż 5,0%. Powiat lwówecki charakteryzował się najwyższą wartością wskaźnika wydatków budżetów powiatów na 1 mieszkańca – 3581,92 zł (o 6,5% mniej niż dochodów per capita), następnie powiaty: jaworski, milicki i wołowski (odpowiednio: 3404,79 zł, 3337,28 zł oraz 3204,55 zł). Jednocześnie w każdym z tych powiatów dochody na 1 mieszkańca były jednymi z najwyższych w województwie.

Wykres 18. Dochody i wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2025 r.
Chart 18. Revenue and expenditure of powiats' budgets per capita in 2025

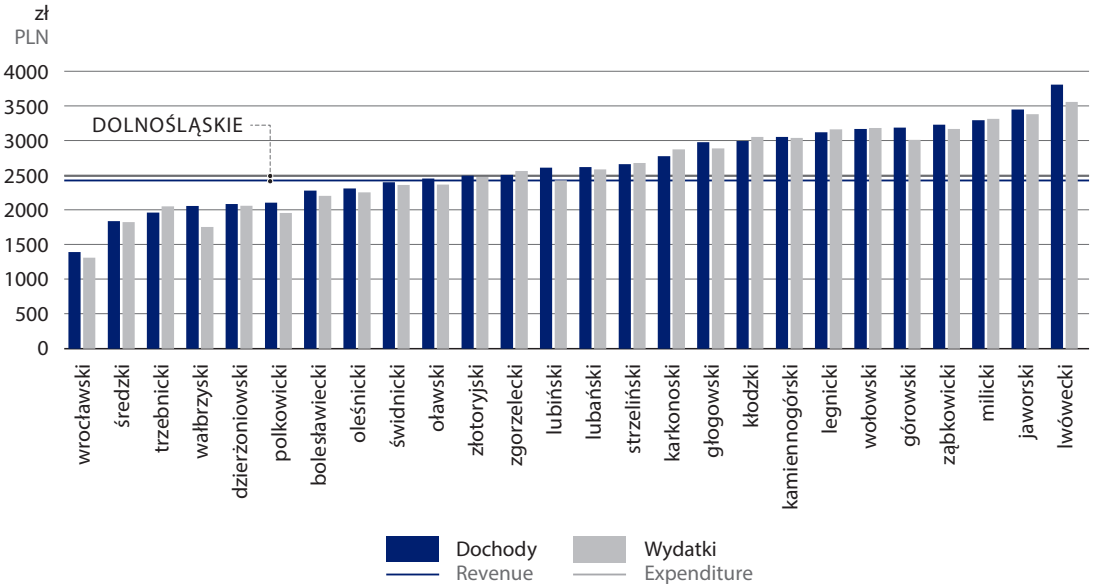

Rozdział 3
Chapter 3

Wyniki finansowe oraz zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego
Financial results and debt of local government units

Wynik finansowy za 2025 r. łącznie dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego był ujemny, co oznacza, że wydatki budżetowe przewyższały dochody. Deficyt budżetowy odnotowano jednak wyłącznie w miastach na prawach powiatu, podczas gdy dla pozostałych szczebli samorządu terytorialnego wynik finansowy był dodatni. W 2025 r. ponad 44% JST osiągnęło deficyt budżetowy, a w blisko 56% zanotowano nadwyżkę budżetową.

Tablica 12. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów JST
Table 12. Revenue, expenditure and financial result of budgets of LGU

Wyszczególnienie Specification	2023	2024	2025	
	w mln zł in million PLN			2024 = 100
Dochody Revenue				
Ogółem **Total**	**27985,1**	**34452,9**	**37442,0**	**108,7**
Gminy Gminas	13738,6	16905,8	18275,8	108,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	8660,9	10491,9	11260,0	107,3
Powiaty Powiats	3452,1	4393,1	4838,3	110,1
Województwo Voivodship	2133,6	2662,1	3067,9	115,2
Wydatki Expenditure				
Ogółem **Total**	**29912,1**	**33828,4**	**37535,7**	**111,0**
Gminy Gminas	15026,9	16752,1	18023,1	107,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	9473,6	10610,1	11729,4	110,5
Powiaty Powiats	3568,0	4202,9	4748,6	113,0
Województwo Voivodship	1843,7	2263,3	3034,6	134,1
Wynik finansowy Financial result				
Ogółem **Total**	**-1927,0**	**624,5**	**-93,7**	**.**
Gminy Gminas	-1288,3	153,7	252,7	.
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-812,7	-118,2	-469,4	.
Powiaty Powiats	-115,9	190,2	89,7	.
Województwo Voivodship	289,9	398,8	33,3	.

W 2025 r. wszystkie jednostki samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim wykazały łącznie deficyt budżetowy w wysokości 93,7 mln zł. Rok wcześniej odnotowano nadwyżkę na poziomie 624,5 mln zł. Deficyt dotyczył wyłącznie budżetów miast na prawach powiatu, w których sięgnął on 469,4 mln zł (w 2024 r. deficyt ten wyniósł 118,2 mln zł). Wskaźnik dynamiki dochodów wszystkich JST w województwie dolnośląskim ukształtował się na poziomie 108,7 i był niższy niż dynamika wzrostu wydatków, która wyniosła 111,0 (w 2024 r. wskaźniki te wynosiły odpowiednio: 123,1 oraz 113,1).

Wykres 19. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów JST
Chart 19. Revenue, expenditure and financial result of LGU budgets

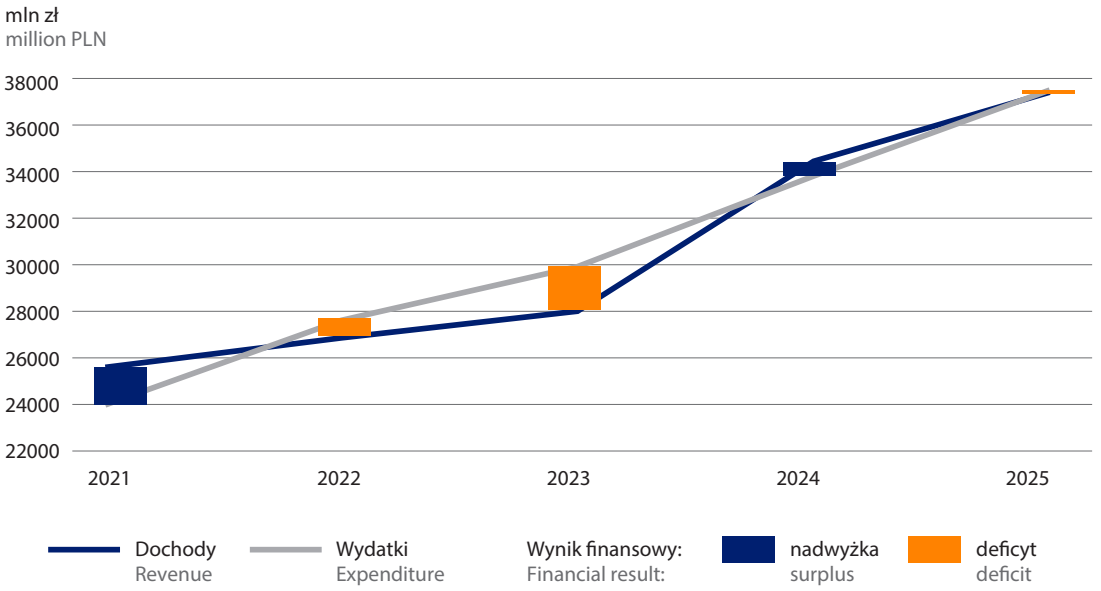

W roku budżetowym 2025 w porównaniu do 2024 r. wzrost wydatków wyprzedził wzrost dochodów ogółem o 2,3 p.proc. W przypadku miast na prawach powiatu różnica ta wyniosła 3,2 p.proc., dla powiatów 2,8 p.proc., a dla samorządu województwa aż 18,8 p.proc. Odwrotna sytuacja – czyli wyższa dynamika wzrostu dochodów od dynamiki wzrostu wydatków – wystąpiła w gminach, gdzie dochody rosły szybciej o 0,5 p.proc.

W 2025 r. zysk budżetowy (określony dodatnią różnicą dochodów i wydatków ogółem) uzyskało 18 powiatów (w wysokości 121,4 mln zł), 1 miasto na prawach powiatu (22,2 mln zł) i 89 gmin (686,0 mln zł), natomiast deficyt budżetowy (określony ujemną różnicą dochodów i wydatków ogółem) odnotowało 8 powiatów (31,7 mln zł) oraz 76 gmin (433,2 mln zł).

Wykres 20. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów gmin
Chart 20. Revenue, expenditure and financial result of gminas' budgets

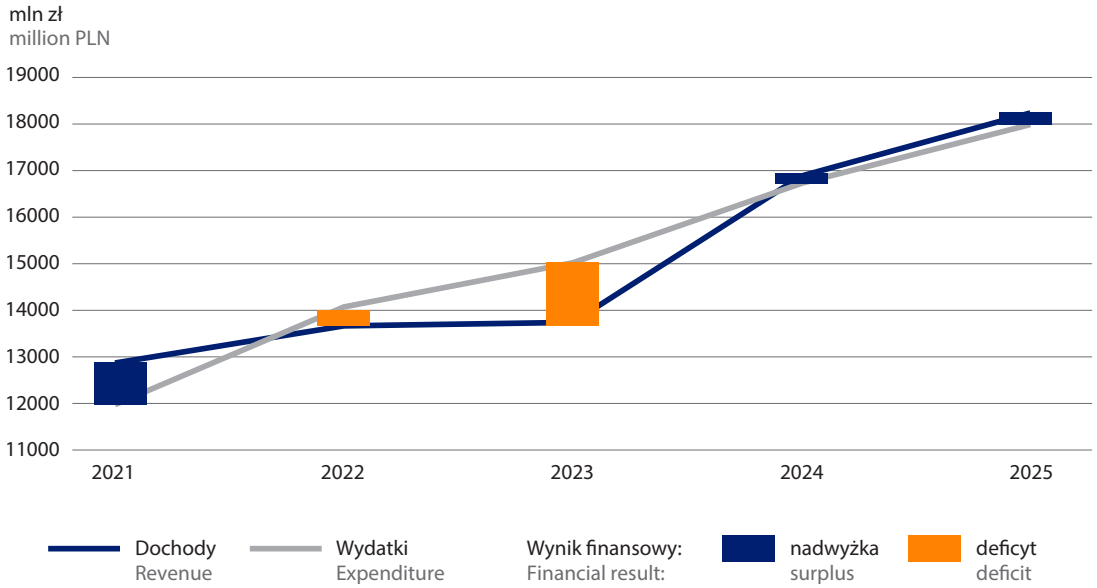

Spośród 165 gmin województwa dolnośląskiego 89 (53,9%) odznaczało się nadwyżką budżetową. Największy dodatni wynik finansowy uzyskały gminy: miejska Lubin (83,2 mln zł), miejsko-wiejska Kąty Wrocławskie (58,7 mln zł) oraz wiejska Kobierzyce (54,7 mln zł). W ujęciu względnym 18 gmin osiągnęło wskaźnik nadwyżki budżetowej przekraczający 10%. Do jednostek o najwyższej nadwyżce budżetowej w relacji do dochodów należały gminy: miejsko-wiejskie Lubawka (27,5%) i Wleń (24,6%) oraz miejska Kowary (21,2%). Wskaźniki w przedziale 0,0–2,0% dochodów odnotowało 28 gmin, w przedziale 2,1–5,0% mieściło się 21 gmin, a w granicach 5,1–10,0% znalazły się 22 gminy.

W 76 gminach województwa dolnośląskiego (46,1%) łączna kwota wydatków przewyższała uzyskane dochody, a ich skumulowany deficyt wyniósł 433,2 mln zł. Najwyższy ujemny wynik finansowy zanotowano w gminie wiejskiej Długołęka (35,7 mln zł), a w dalszej kolejności w gminach miejsko-wiejskich Stronie Śląskie (29,7 mln zł) oraz Żmigród (19,6 mln zł).

W ujęciu względnym 10 gmin osiągnęło wskaźnik deficytu budżetowego przekraczający 10% dochodów. W tej grupie najwyższą relację ujemnego wyniku do dochodów odnotowały gminy: miejsko-wiejska Stronie Śląskie (w której wydatki były o 33,4% wyższe niż dochody), wiejska Stoszowice (28,1%) oraz miejsko-wiejska Prusice (17,2%).

Wykres 21. Gminy o największej nadwyżce budżetowej i największym deficycie w relacji do dochodów w 2025 r.

Chart 21. Gminas with the largest budget surplus and the largest deficit in relation to total revenue in 2025

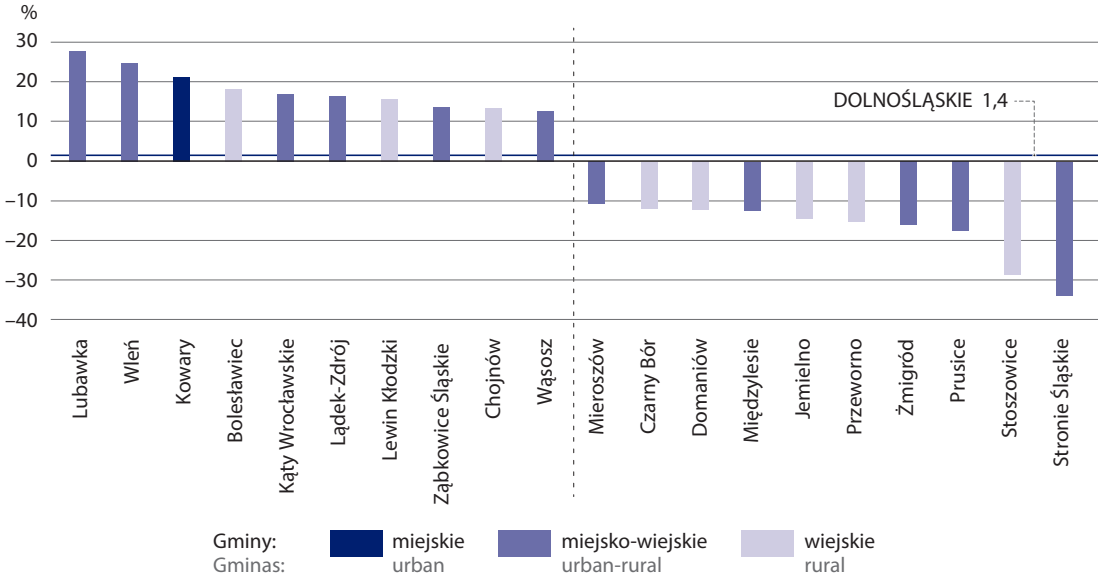

Spośród miast na prawach powiatu największym deficytem budżetowym charakteryzował się Wrocław (362,7 mln zł), a w dalszej kolejności Wałbrzych (92,3 mln zł) oraz Jelenia Góra (36,6 mln zł). W ujęciu względnym wydatki przewyższyły tam dochody odpowiednio o: 4,4%, 8,3% i 4,1%. Jedynie w Legnicy odnotowano nadwyżkę budżetową, która wyniosła 22,2 mln zł (co oznacza, że dochody przewyższyły wydatki o 2,2%).

Wykres 22. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów miast na prawach powiatu

Chart 22. Revenue, expenditure and financial result of budgets of cities with powiat status

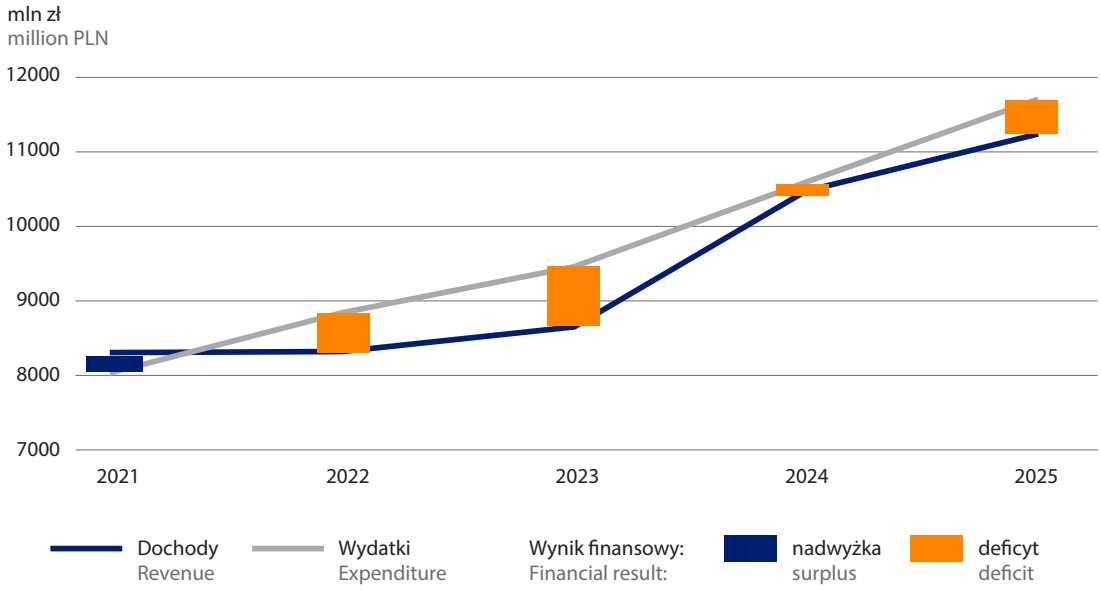

Powiaty województwa dolnośląskiego zamknęły rok 2025 uzyskując zysk budżetowy wynoszący 89,7 mln zł. W 2024 r. wyniki finansowe powiatów osiągnęły nadwyżkę 190,2 mln zł, a w 2023 r. deficyt 115,9 mln zł.

Wykres 23. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów powiatów
Chart 23. Revenue, expenditure and financial result of powiats' budgets

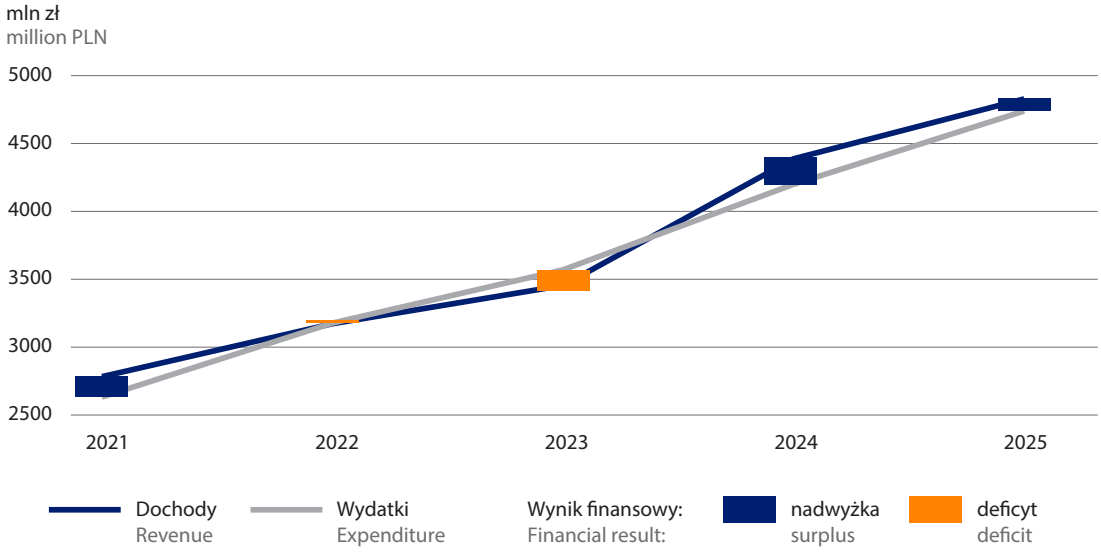

Spośród 26 powiatów nadwyżkę budżetową wykazało 18 jednostek, natomiast 8 odnotowało deficyt. Do powiatów o największym dodatnim wyniku finansowym należały: lubiński (18,7 mln zł), wałbrzyski (15,9 mln zł) oraz wrocławski (15,7 mln zł). Biorąc pod uwagę ujęcie względne, czyli relację nadwyżki do dochodów, powiat wałbrzyski charakteryzował się najwyższym wskaźnikiem (14,7%). W pozostałych powiatach wartości te mieściły się w przedziale 0,4–7,0%.

Wykres 24. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetu województwa
Chart 24. Revenue, expenditure and financial result of the voivodship's budget

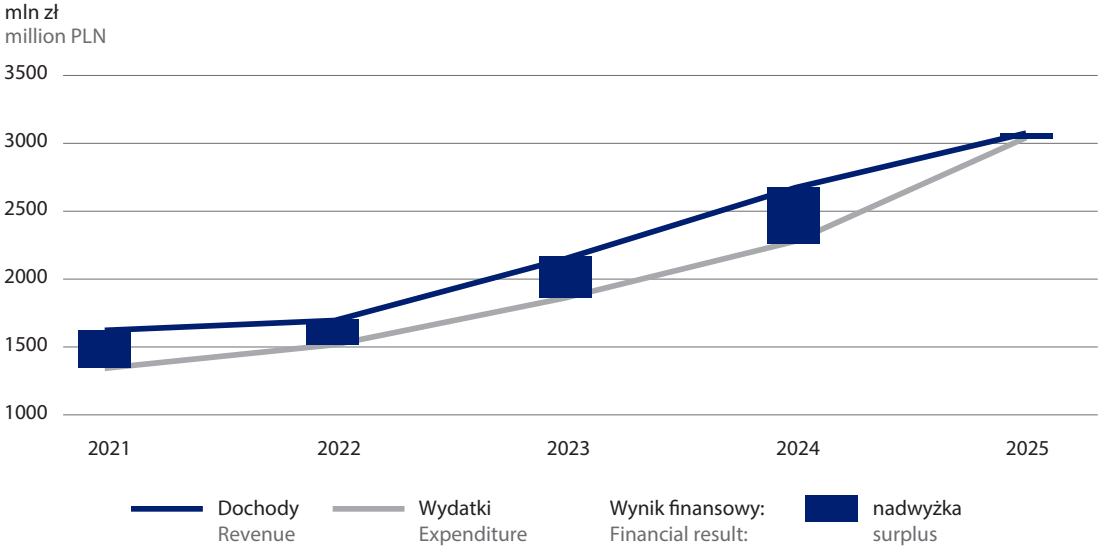

W 2025 r. budżet województwa dolnośląskiego charakteryzował się nadwyżką wynoszącą 33,3 mln zł (wobec 398,8 mln zł w 2024 r.), co dało mu 8. lokatę w kraju. Do regionów o najwyższej nadwyżce budżetowej należały województwa: zachodniopomorskie (468,0 mln zł), podkarpackie (364,3 mln zł) oraz lubelskie (274,7 mln zł). Relacja nadwyżki budżetowej do dochodów wynosiła w nich odpowiednio: 24,1%, 14,3% oraz 14,6%, podczas gdy w województwie dolnośląskim wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 1,1%.

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego

Według stanu w końcu 2025 r. zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego na wszystkich szczeblach w województwie dolnośląskim ogółem wyniosło 11500,3 mln zł (30,7% dochodów), co w przeliczeniu na 1 mieszkańca stanowiło 4024,92 zł. Dla porównania w roku poprzednim zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego wyniosło 10950,9 mln zł (31,8% dochodów), a w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęło wartość 3817,97 zł.

Tablica 13. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego
Stan w dniu 31 grudnia

Table 13. Debt of local governments units
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2023			2024			2025		
	ogółem w mln zł total in million PLN	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	w % dochodów ogółem in % of total revenue	ogółem w mln zł total in million PLN	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	w % dochodów ogółem in % of total revenue	ogółem w mln zł total in million PLN	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	w % dochodów ogółem in % of total revenue
Ogółem Total	**10431,7**	**3618,19**	**37,3**	**10950,9**	**3817,97**	**31,8**	**11500,3**	**4024,92**	**30,7**
Gminy[a] Gminas[a]	4233,8	2182,45	30,8	4619,5	2391,54	27,3	4946,6	2571,33	27,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5582,1	5918,17	64,5	5753,8	6142,97	54,8	6027,0	6456,07	53,5
Powiaty Powiats	519,6	267,85	15,1	514,9	266,54	11,7	496,8	258,23	10,3
Województwo Voivodship	96,3	33,39	4,5	62,7	21,87	2,4	30,0	10,50	1,0

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

Największe zadłużenie – zarówno kwotowo, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca – występowało w miastach na prawach powiatu i wynosiło odpowiednio 6027,0 mln zł oraz 6456,07 zł (w końcu 2024 r. odpowiednio 5753,8 mln zł i 6142,97 zł). Wartości te były znacznie wyższe niż w pozostałych gminach i powiatach województwa dolnośląskiego. W 2025 r. 12 gmin nie wykazywało zadłużenia. Były to gminy - miejska Duszniki-Zdrój oraz wiejskie: Bolesławiec, Gromadka, Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Lewin Kłodzki, Oława, Osiecznica, Platerówka, Rudna, Stare Bogaczowice i Warta Bolesławiecka. W województwie dolnośląskim w 2025 r. spośród ogółu gmin oraz miast na prawach powiatu najwyższe zadłużenie w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminach: miejsko-wiejskiej Ścinawie (10526,40 zł), mieście na prawach powiatu Wałbrzychu (8706,33 zł) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Prusice (8631,99 zł). Poza 12 gminami bez zobowiązań, do jednostek z relatywnie najniższym zadłużeniem przypadającym na 1 mieszkańca zaliczono gminy wiejskie: Ciepłowody, Zagrodno i Jordanów Śląski, gdzie zadłużenie to wynosiło odpowiednio: 37,02 zł, 41,56 zł i 51,49 zł.

Mapa 8. Zadłużenie gmin[a] na 1 mieszkańca w 2025 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 8. Debt of gminas[a] per capita in 2025
As of 31 December

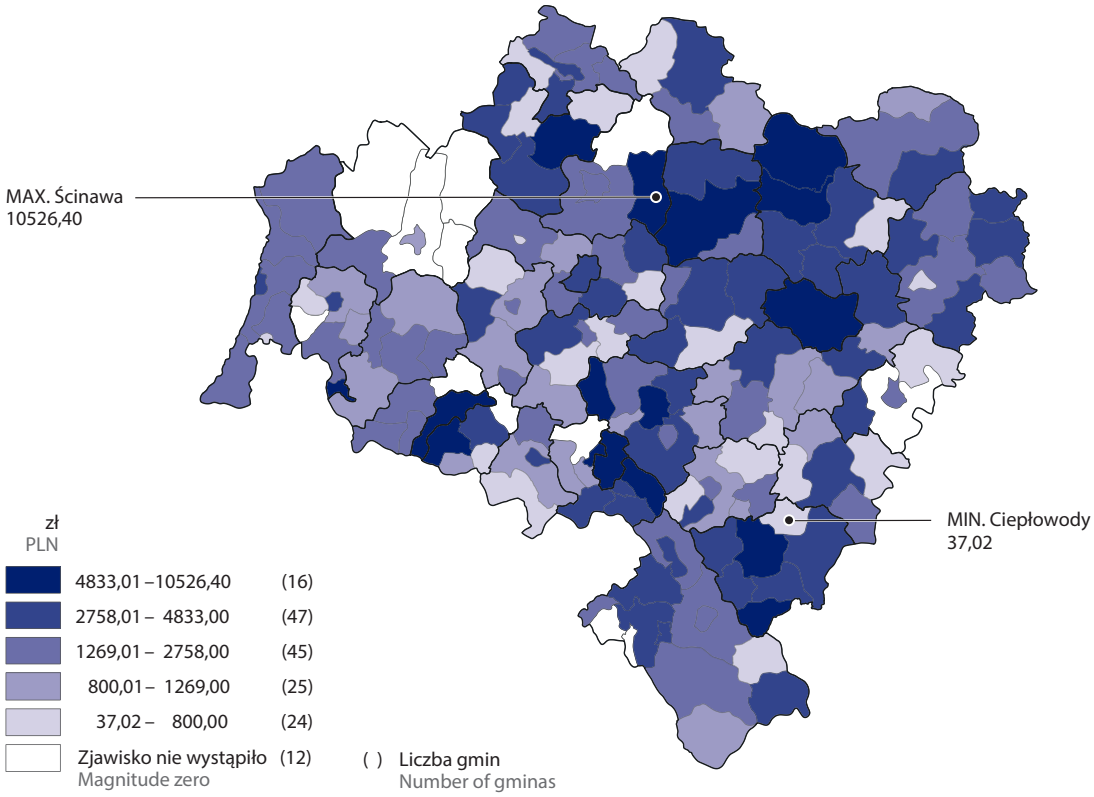

a Zadłużenie miast na prawach powiatu dotyczy zadań statutowych gmin i powiatów.
a Debt of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

Wskaźnik mierzący poziom zadłużenia gmin w procentach dochodów ogółem kształtował się od 0,2% w gminie wiejskiej Ciepłowody do 90,6% w gminach miejsko-wiejskich Prusice i Ścinawa. W 18 gminach analizowany wskaźnik wynosił ponad 50%. We Wrocławiu analizowany wskaźnik ukształtował się na poziomie 54,9%.

Mapa 9. Udział zadłużenia gmin[a] w dochodach ogółem w 2025 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 9. Share of debt of gminas[a] in revenue in 2025
As of 31 December

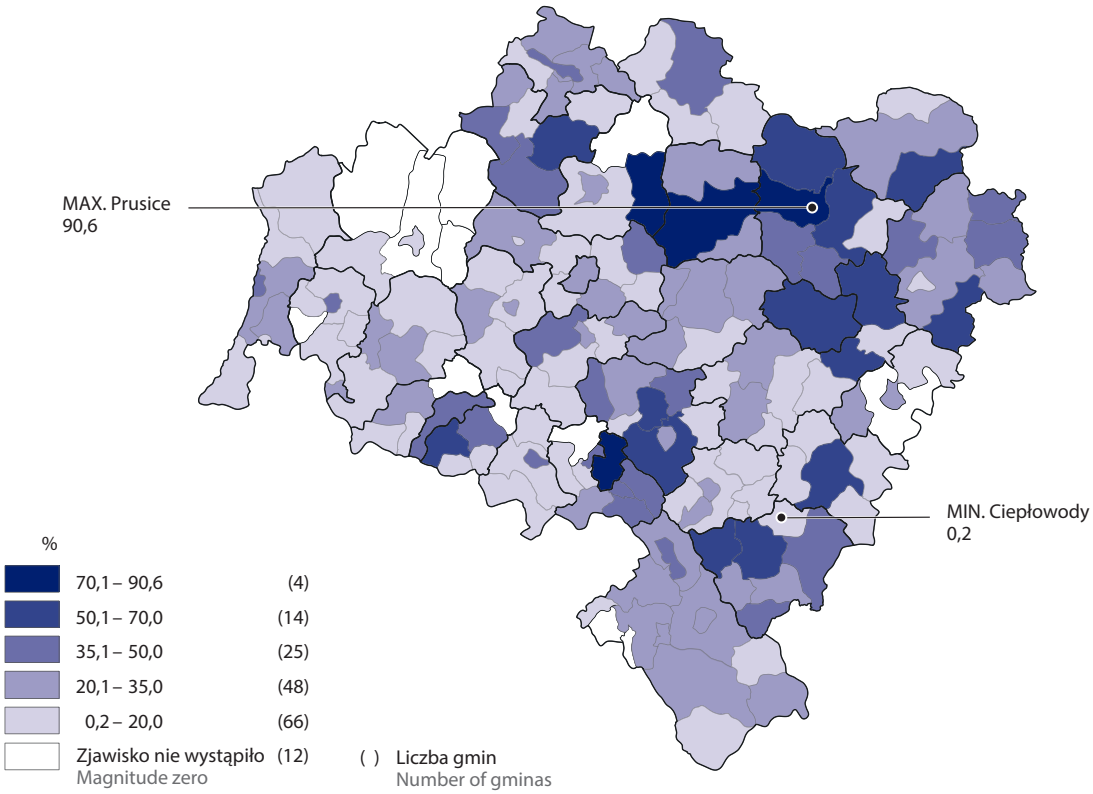

a Zadłużenie miast na prawach powiatu dotyczy zadań statutowych gmin i powiatów.
a Debt of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

Uwagi ogólne

Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi także:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2026 r. poz. 720, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.).

Dochody jednostek samorządu terytorialnego (JST) na rok 2025 zostały ustalone na podstawie nowego systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego, określonego w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego[4]. Ustawa ta zastąpiła ustawę z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 356). Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (zwana dalej „ustawą z dnia 1 października 2024 r.") określa:

- źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego,
- zasady ustalania i przekazywania jednostkom samorządu terytorialnego dochodów własnych, subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa,
- zasady ustalania potrzeb finansowych jednostek samorządu terytorialnego i ich finansowania.

Rozwiązania przyjęte w ustawie zmierzają do[5]:

- wzmocnienia finansów jednostek samorządu terytorialnego poprzez zwiększenie dochodów własnych,
- oparcia zasilania finansowego jednostek samorządu terytorialnego na dochodach wynikających z lokalnej bazy podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT),
- zapewnienia lepszej alokacji środków publicznych, poprzez uwzględnienie m.in. specyfiki poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego, obejmując przy tym zarówno kwestię zróżnicowań dochodowych, jak również kwestię potrzeb wydatkowych jednostek samorządu terytorialnego wynikających z realizowanych zadań,
- uwzględniania specyfiki poszczególnych grup jednostek samorządu terytorialnego, poprzez wyodrębnienie miast na prawach powiatu, jako oddzielnej kategorii jednostek samorządu terytorialnego w ramach systemu dochodów samorządu terytorialnego,
- ograniczenia przepływów pomiędzy budżetem państwa a jednostkami samorządu terytorialnego, poprzez brak dokonywania wpłat do budżetu państwa (wydatków) przez samorządy terytorialne o ponadprzeciętnych dochodach.

Ustawa z dnia 1 października 2024 r. wprowadziła zmianę w strukturze dochodów samorządu terytorialnego. Głównym źródłem dochodów stały się dochody z tytułu udziału w PIT oraz CIT, zaś subwencja ogólna z budżetu państwa ma charakter uzupełniający.

---

[4] Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2025 r. Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego, Rada Ministrów, Warszawa 2026, Informacja_o_wykonaniu_budżetów_JST_za_2025_r.pdf [02.09.2026 r.]

[5] Tamże

Dochody samorządów z tych tytułów obliczane są jako procent od dochodów podatników z terenu danej jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego uchyloną na mocy ustawy z dnia 1 października 2024 r., dochody samorządów z tytułu udziału we wpływach z PIT i CIT naliczane były na podstawie podatku należnego). Dodatkowo od roku 2025 rozszerzona została baza podatkowa stanowiąca podstawę obliczania dochodów z tytułu udziału w podatku PIT, o podatek dochodowy od osób fizycznych pobierany w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Kluczową zaletą zmiany zasad naliczania dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału w PIT i CIT jest silniejsze powiązanie dochodów jednostek samorządu terytorialnego z ich potencjałem ekonomicznym, redukując w dużym stopniu wpływ zmian podatkowych na dochody samorządowe. Rozwiązanie to w istotnym stopniu uodparnia budżety samorządowe na skutki zmian w systemie podatkowym, wynikające np. z wprowadzenia nowych ulg podatkowych.[6]

Ustawa z dnia 1 października 2024 r. wprowadziła również istotne zmiany w sposobie naliczania subwencji ogólnej z budżetu państwa. W stosunku do rozwiązań zawartych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – zrezygnowano z wyodrębniania poszczególnych części subwencji ogólnej. Od roku 2025 wprowadzone zostało pojęcie potrzeb finansowych, które są elementem kalkulacyjnym służącym ustalaniu dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu subwencji ogólnej – w przypadku, gdy dochody z tytułu zwiększonego udziału w PIT i CIT są niewystarczające do sfinansowania naliczonych potrzeb finansowych. W 2025 roku subwencja ogólna z budżetu państwa została naliczona jednostce samorządu terytorialnego, której potrzeby finansowe, ustalone na rok 2025, były wyższe niż kwota kalkulacyjna, w wysokości odpowiadającej różnicy między tymi kwotami. Przy obliczaniu subwencji ogólnej uwzględniono także przepisy ustawy z dnia 1 października 2024 r., które gwarantowały odpowiedni poziom wzrostu dochodów w 2025 r., a z drugiej strony, ograniczały poziom ponadprzeciętnych wzrostów dochodów w pierwszym roku obowiązywania nowego systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego. Potrzeby finansowe jednostki samorządu terytorialnego, podlegające sfinansowaniu na podstawie ustawy z dnia 1 października 2024 r., to suma potrzeb wyrównawczych, oświatowych, rozwojowych, ekologicznych oraz uzupełniających[7].

W analizie finansowej samorządów należy odróżnić dochody z majątku (dochody bieżące np. z najmu, dzierżawy) od dochodów majątkowych (wpływy ze sprzedaży mienia, dotacje inwestycyjne).

Dochody z majątku są to dochody czerpane bezpośrednio z gospodarki mieniem i majątkiem JST zaliczane są do ich dochodów własnych. W strukturze klasyfikacji budżetowej na 2025 rok obejmowały one przede wszystkim:

- Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych (najczęściej klasyfikowane w paragrafie 0750), a także umowy o podobnym charakterze.
- Wpływy z przekształcenia prawa wieczystego użytkowania w prawo własności.
- Opłaty za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości.
- Dochody ze sprzedaży majątku (klasyfikowane jako dochody majątkowe, np. zbycie działek, lokali komunalnych)[8].

Jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania publiczne przy współudziale środków zagranicznych, wśród których dominującą pozycję zajmują środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. W obecnym okresie finansowym źródłem wsparcia samorządowych programów i projektów są środki przyznane Polsce w ramach wieloletniej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 o wartości ponad 76 mld euro oraz środki w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) dysponującego pulą prawie 60 mld euro. W ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 środki pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury oraz Funduszu na rzecz

[6] Tamże

[7] Tamże

[8] Tamże

Sprawiedliwej Transformacji. Strategię wykorzystania środków UE przyznanych Polsce określa Umowa Partnerstwa. Cele w niej zawarte realizowane są poprzez programy międzynarodowe, krajowe i regionalne, które wspierają m.in. rozwój odnawialnych źródeł energii, ochronę środowiska, rozwój e-usług, cyberbezpieczeństwo, zwiększanie konkurencyjności gospodarki, rozwój turystyki, międzynarodową współpracę naukową, biznesową i samorządową. Równolegle JST pozyskuje wsparcie z KPO w postaci dotacji oraz w formie preferencyjnych pożyczek na realizację zadań m.in. w obszarze zielonej energii, cyfryzacji, transportu oraz ochrony zdrowia. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, środki przeznaczone na realizację Programów Operacyjnych, w części odpowiadającej wkładowi środków europejskich stanowią w budżecie państwa tzw. budżet środków europejskich, z którego wydatki realizowane są w formie płatności. Środki ujęte w budżecie środków europejskich mogą być wykorzystane wyłącznie na cele określone w umowach międzynarodowych i zgodnie z procedurami określonymi w tych umowach lub procedurami obowiązującymi przy ich wydatkowaniu, natomiast część środków odpowiadająca wkładowi krajowemu jest przekazywana w formie dotacji celowej. Z kolei finansowanie zadań w ramach KPO realizowane jest poza budżetem środków europejskich, za pośrednictwem Polskiego Funduszu Rozwoju. JST występujące w charakterze beneficjenta otrzymane środki wydatkują i rozliczają w trybie przewidzianym dla danej formy dofinansowania[9].

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. Inne jednostki samorządu regionalnego albo lokalnego i regionalnego określa ustawa. Gmina wykonuje wszystkie zadania samorządu terytorialnego niezastrzeżone dla innych jednostek samorządu terytorialnego[10].

Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów. Wykorzystano także dane urzędowe Ministerstwa Finansów, w tym bazy danych udostępnione przez Departament Finansów Samorządu Terytorialnego, a także dane z Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

Przy przeliczaniu dochodów i wydatków na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wartości „ogółem".

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Szczegółowe dane dotyczące gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego są dostępne na stronie internetowej GUS www.stat.gov.pl. – w Banku Danych Lokalnych https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start, a także w Dziedzinowych Bazach Wiedzy https://dbw.stat.gov.pl/pl/baza-danych – w zakładkach Finanse Publiczne.

[9] Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego za 2025 rok; Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, https://bip.wroclaw.rio.gov.pl/dokumenty/pozostale/dzialalnosc_inf_analityczna/biuletyn/WykonBudz_za_2025.pdf, [02.09.2026 r.]

[10] Art. 164 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

General notes

Public finances include the processes connected with the collection and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public dept., as well as settlements with the European Union budget.

In case of the financial management of local governments, the legal basis is additionally provided by:

- the Act of 8 March 1990 on Gmina Local Government (Journal of Laws 2026 item 662, as amended),
- the Act of 5 June 1998 on Powiat Local Government (Journal of Laws 2025 item 1684, as amended),
- the Act of 5 June 1998 on Voivodship Local Government (Journal of Laws 2026 item 720, as amended),
- the Act of 1 October 2024 on Revenue of Local Government Units (Journal of Laws 2024 item 1572, as amended),
- the Act of 27 August 2009 on Public Finances (Journal of Laws 2025 item 1483, as amended).

The revenue of local government units (LGUs) for 2025 were determined based on the new system for financing local government units, as set forth in the Act of 1 October 2024, on the Revenue of Local Government Units[11]. This Act replaced the Act of 13 November 2003, on the Revenue of Local Government Units (Journal of Laws 2024 item 356). The Act of 1 October 2024, on the Revenue of Local Government Units (referred as the "Act of 1 October 2024"), specifies:

- the sources of revenue for local government units,
- the rules for determining and transferring to local government units their own revenue, general subventions, and targeted grants from the state budget,
- the rules for determining the financial needs of local government units and their financing.
- The measures adopted in the Act are designed to[12]:
- strengthen the finances of local government units by increasing their own revenue,
- basing the financial resources of local government units on revenue derived from the local personal income tax (PIT) and corporate income tax (CIT) bases,
- ensuring better allocation of public funds by taking into account, among other things, the specific characteristics of individual categories of local government units, while addressing both revenue disparities and the spending needs of local government units arising from the tasks they perform,
- taking into account the specific characteristics of individual groups of local government units by designating cities with powiat status as a separate category of local government units within the local government revenue system,
- restricting the financial flows between the state budget and local government units, resulting from the failure of local governments with above-average revenue to make payments (expenditure) to the state budget.

---

[11] Report on the Execution of the State Budget for the Period from 1 January to 31 December 2025. Information on the Exe cution of Local Government Unit Budgets, Council of Ministers, Warsaw 2026, Informacja_o_wykonaniu_budżetów_JST_za_2025_r.pdf [2 September 2026]

[12] Ibid.

The Act of 1 October 2024, introduced a change in the revenue structure of local governments. Revenue from a share of PIT and CIT has become the main source of revenue, while the general subvention from the state budget serves a supplementary role.

Local governments' revenue from these sources is calculated as a percentage of the income of taxpayers within the territory of a given local government entity (in accordance with the Act of 13 November 2003, on the Revenue of Local Government Entities, repealed by the Act of 1 October 2024, local government revenue from shares in PIT and CIT was calculated based on tax due). Addition-ally, starting in 2025, the tax base used to calculate revenue from the share in PIT has been expanded to include personal income tax collected as a lump sum on recorded income.

A key advantage of changing the rules for calculating local government revenue from their share of PIT and CIT is that it more closely links local government revenue to their economic potential, thereby significantly reducing the impact of tax changes on local government revenue. This solution significantly makes local government budgets more resilient to the effects of changes in the tax system, such as those resulting from the introduction of new tax reliefs[13].

The Act of 1 October 2024, also introduced significant changes to the method of calculating the general subvention from the state budget. Compared to the provisions of the Act of 13 November 2003, on the Revenue of Local Government Units, the practice of separating individual components of the general subvention was discontinued. Starting in 2025, the concept of financial needs was introduced; this serves as a calculation element for determining the revenue of local government units from the general subvention—in cases where revenue from an increased share of PIT and CIT is insufficient to finance the calculated financial needs. In 2025, the general subvention from the state budget was allocated to a local government unit whose financial needs, as determined for 2025, exceeded the calculated amount[4], in an amount equal to the difference between these amounts. The calculation of the general subvention also took into account the provisions of the Act of 1 October 2024, which guaranteed an appropriate level of revenue growth in 2025 while, on the other hand, limiting the level of above-average revenue growth in the first year of the new local government financing system. The financial needs of a local government unit, to be funded under the Act of 1 October 2024, consist of the sum of its equalization, education, development, environmental, and supplementary needs[14]. In the financial analysis of local governments, a distinction must be made between revenue from assets (current revenue, e.g., from rent and leases) and property revenues (proceeds from the sale of property, investment grants).

Revenue from assets is revenue derived directly from the management of local government units' property and assets and is classified as their own revenue. In the budget classification structure for 2025, these primarily included[15]:

- Revenue from the rental and lease of assets (most often classified under paragraph § 0750), as well as agreements of a similar nature.
- Revenue from the conversion of perpetual usufruct rights into ownership rights.
- Fees for the management, use, and perpetual usufruct of real estate.
- Revenue from the sale of assets (classified as property revenue, e.g., the sale of plots of land and municipal housing units).

Local government units pursue public tasks with the support of foreign funds, among which funds from the European Union budget play a dominant role. In the current financial period, local government programmes and projects are supported by funds allocated to Poland under the 2021–2027 multiannual financial framework, totaling over 76 billion euros, as well as funds under the National Recovery and Resilience Plan (KPO), which has a budget of nearly 60 billion euros. Under the new financial framework for

[13] Ibid.

[14] Ibid.

[15] Ibid.

2021–2027, the funds come from the European Regional Development Fund, the European Social Fund Plus, the Cohesion Fund, the European Maritime, Fisheries, and Aquaculture Fund, and the Just Transition Fund. The strategy for utilizing the EU funds allocated to Poland is set forth in the Partnership Agreement. The objectives set forth in the Partnership Agreement are implemented through international, national, and regional programmes that support, among other things, the development of renewable energy sources, environmental protection, the development of e-services, cybersecurity, increasing the economy's competitiveness, the development of tourism, and international scientific, business, and local government cooperation. At the same time, local government units receive support from the National Reconstruction Plan in the form of grants and preferential loans to carry out projects in areas such as green energy, digitalization, transportation and healthcare. In accordance with the Public Finance Act, funds allocated for the implementation of Operational Programmes, in the portion corresponding to the European contribution, constitute the so-called European funds budget within the state budget, from which expenditure is made in the form of payments. Funds included in the European funds budget may be used exclusively for the purposes specified in international agreements and in accordance with the procedures set forth in those agreements or the procedures applicable to their disbursement, while the portion of funds corresponding to the national contribution is transferred in the form of a targeted grant. In turn, the financing of tasks under the National Reconstruction Plan (KPO) is carried out outside the European funds budget, through the Polish Development Fund. Local government units acting as beneficiaries spend and account for the funds received in accordance with the procedures established for the specific form of funding[16].

The basic unit of local government is gmina. Other units of regional or local and regional government are defined by law. The gmina performs all local government functions not reserved for other units of local government[17].

A city with powiat status simultaneously performs the tasks of both a gmina and a powiat and prepares a single budget, which specifies individual revenue taking into account the revenue sources of both the gmina and the powiat, as well as expenditure incurred jointly by the gmina and the powiat. Therefore, in the tables, the revenue and expenditure of gminas are presented excluding the revenue and expenditure of gminas which also have the status of cities with powiat status, while the revenue and expenditure of cities with powiat status are presented together with the revenue and expenditure of their gmina and powiat components.

Information concerning budgets of local government units is compiled in the Statistics Poland on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting. The official data of the Ministry of Finance was also used, including databases provided by the Department of Finance of Local Government as well as data from the Regional Chamber of Auditors in Wrocław.

For the calculation of revenue and expenditure per capita, the population as at 30 June was used.

Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item total.

Relative numbers (indices, percentages) are calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than those presented in the tables.

Detailed data on the financial management of local government units are available on the Statistics Poland (GUS) website at www.stat.gov.pl. – in the Local Data Bank at https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start, as well as in the Knowledge Databases at https://dbw.stat.gov.pl/pl/baza-danych – under the "Public Finance" tabs.

[16] Report on the Execution of the State Budget for the Period from 1 January to 31 December 2025. Information on the Execution of Local Government Unit Budgets, Council of Ministers, Warsaw 2026, Informa-cja_o_wykonaniu_budżetów_JST_za_2025_r.pdf [2 September 2026]

[17] Article 164 of the Constitution of the Republic of Poland.